

Stikstof

De uitvoering van het stikstofdecreet krijgt verder vorm. ▶ P. 9

Platteland met stem

Lokale besturen hebben een belangrijke rol om landbouwgrond te beschermen ▶ P. 14

Kris Peeters: *“Leefbaarheidstoets kan belangrijk zijn wanneer je als pachter wordt opgezegd voor realisatie bos of natuur.”* ▶ P. 7

Boer&Tuinder

Boer in de kijker Johan & Nancy Van Bulck-hugo ▶ P. 48

“Efficiënt tomaten telen door automatisering”

**BOEREN
BOND**
informeert

Ontvang uw ledenvoordeel met een professioneel batterijsysteem van Posetron

Een batterijsysteem is een duurzame keuze die het mogelijk maakt overtollige energie op te slaan wanneer de productie hoog is en deze vrij te geven wanneer dat nodig is. Dit alles resulteert in:

- ✓ Lagere operationele kosten
- ✓ Bedrijfscontinuïteit
- ✓ Minder impact op het milieu

Ledenvoordeel #1

2 jaar gratis onderhoud Posetron

Wij volgen uw batterijsysteem **2 jaar gratis** op zodat het te allen tijde in optimale omstandigheden kan blijven werken (een voordeel t.w.v. minstens 450 euro per jaar).

Ledenvoordeel #2

50% korting lidmaatschap Farmpower

U geniet van **50% korting** op een lidmaatschap van onze partner Farmpower (een voordeel t.w.v. 200 euro).

WWW.POSETRON.BE/LEDENVOORDEEL-BOERENBOND

011 17 01 70 | SALES@POSETRON.BE | BAAN NAAR BREE 82, 3990 PEER

Van de week

- 5 Leefbaarheidstoets als bijkomende bescherming

Actualiteiten

- 8 Vakgroep Groenten
9 Uitvoering van stikstofdecreet krijgt verder vorm
10 Vakgroep Vleesvee en -Kalveren
11 Europa in 't kort
12 Blauwtong op de Europese agenda

Platteland met stem

- 14 Lokale besturen hebben belangrijke rol om landbouwgrond te beschermen

Sociale zaken

- 15 Kan ik in het najaar nog extra uren voorzien die niet belast zijn?

De markt

- 16 Commentaar bij de prijzen pluimvee, eieren, groenten en fruit

Dossier

- 18 Agrivoltaïcs

Reportage

- 26 Vlamingen die al meer dan 20 jaar boeren in Wallonië
32 "Wij telen biologisch fruit en walnoten"

Samenleving

- 34 Minder werk en meer opbrengst
35 "Erkennen dat je in de problemen zit is een teken van sterkte"

Regio

- 36 Agenda
37 Nieuws uit de provincie
50 Dagboek

Boer in de kijker

- 48 Johan Van Bulck en Nancy hugo

30 Wij, Vlaamse boeren, doen echt ons best

Jan Banckaert is melkveehouder in Waarschoot. Hij verloor zijn hart aan het verzorgen en fokken van roodbonte koeien.

26 Vlaamse boer in Wallonië

Op een bedrijf dat 550 meter boven de zeespiegel ligt, vormde mais telen een uitdaging. De laatste jaren lukt het steeds beter.

24

Witloofteelt in de kijker

De witloofzaai gebeurt op brede ruggen met geprimed zaad, al dan niet met extra coating. De vroege variëteiten zoals Bingo begint men binnenkort te rooien. Na het rooien worden de wortelen gesorteerd en rijpen ze 14 dagen na in de frigo.

"We willen bijdragen aan meer teelttechnische kennis voor een rendabele fruitteelt onder agrivoltaïcs."

Tom Schaeken, consultant
Energie & Klimaat ▶ P. 23

“Hoewel het geen radicale ommezwaai is, lijkt de wind toch wat gedraaid.”

Stappen in de goede richting

Afgelopen vrijdagochtend, bij het ochtendgloren, presenteerde de nieuwe Vlaamse regeringsploeg haar regeerakkoord. Dit akkoord, de handleiding voor de komende legislatuur, zet de krijtlijnen uit voor de toekomst van onze land- en tuinbouwsector. Hoewel het geen radicale ommezwaai is ten opzichte van het vorige beleid, lijkt de wind toch wat gedraaid. Op alle vier de thema's die we herhaaldelijk hebben aangekaart, vinden we passages terug in het regeerakkoord. De nieuwe regering erkent de landbouwsector als strategisch en benadrukt het belang van een gelijk speelveld om de concurrentiepositie van de land- en tuinbouw binnen en buiten Europa te versterken.

De bescherming van landbouwgrond, een open vraag sinds het landbouwakkoord van het voorjaar, is nu duidelijk verankerd in het akkoord. De Vlaamse overheid en terreinbeherende organisaties kunnen niet langer gronden opkopen in bijna het gehele herbevestigd agrarisch gebied. Als zij in het gewone agrarisch gebied een specifiek perceel willen aankopen, dan krijgen de actieve landbouwers eerst gedurende drie maanden de kans om deze landbouwgrond zelf aan te kopen, aan schattingsprijs.

Dit is een grote stap vooruit om boeren toegang tot betaalbare landbouwgrond te verzekeren. We vragen echter dat de Vlaamse overheid haar aankopen van landbouwgrond onmiddellijk on hold zet totdat deze nieuwe maatregelen zijn ingevoerd.

Wij zijn ontgoocheld in de timing van de omslag naar een stikstofemissiereductiemodel. De broodnodige veranderingen zullen pas na 2031 worden ingevoerd, terwijl onze recente enquête had aangetoond dat er geen tijd te verliezen is. Meer dan de helft van de Vlaamse landbouwers overweegt hun bedrijf tegen 2030 stop te zetten of over te laten. Dit uitstel biedt geen perspectief voor jonge boeren en het huidige stikstofdecreet is onwerkbaar en onhaalbaar.

Daarnaast zet het regeerakkoord in op administratieve vereenvoudiging en het verminderen van overbodige regeldruk, iets waar de sector al jarenlang om vraagt. Dit is een stap in de goede richting, al blijven we bezorgd over hoe de concrete uitvoering eruit zal zien en hoe men de natuurherstelwet zal implementeren. Dat blijft immers heel vaag.

Wij willen alvast alle ministers in de nieuwe Vlaamse regering feliciteren met hun nieuw mandaat. Wij nodigen hen uit om de uitgesproken ambities ten aanzien van de land- en tuinbouw in overleg met de sector uit te werken tot gedragen, haalbare en betaalbare maatregelen. Wij zullen hen de komende maanden alvast uitnodigen om hun botten aan te trekken en onze boeren te leren kennen.

De problemen en bezorgdheden van de landbouwers zijn niet meteen opgelost met dit regeerakkoord, maar het bevat stappen in de goede richting. We zullen de uitvoering van deze maatregelen van dichtbij opvolgen. De toekomst van de Vlaamse landbouwers hangt af van snelle en effectieve beleidsdaden die hen toekomstperspectief bieden.

voorzitter@boerenbond.be

De nieuwe pachtregels rond natuur en bos

Leefbaarheidstoets als bijkomende bescherming

Op 1 november 2023 trad het Vlaams pachtdecreet in werking. Het decreet bevat onder meer een volledig nieuwe regeling rond de realisatie van natuur en bos. Aan de ene kant werden er bijkomende opzeggingsmogelijkheden voorzien, met onder meer ook een opzeggingsmogelijkheid voor private verpachters. Aan de andere kant werden de regels rond opzeg door openbare besturen aangescherpt en werd ook een nieuw correctiemechanisme geïntroduceerd: de leefbaarheidstoets.

Kris Peeters, adviseur Dienstverlening

De nieuwe regels zijn ondertussen al bijna een jaar in werking, op het terrein zien we ook de eerste toepassingsgevallen. Het is dus goed om een aantal elementen nog eens onder de aandacht te brengen.

Nieuwe opzeggingsmogelijkheden

De pachtwet bevatte geen bijzondere regels over natuurrealisatie of bebos-

sing, maar beide konden wel worden ingeroepen door een overheid om de pacht op te zeggen onder het opzeggingsmotief 'reden van algemeen belang'. Op die manier was de opzeggingsmogelijkheid voor bebossing of natuurrealisatie voorbehouden voor overheden. De opzegging moest gebeuren tegen het einde van de pachtperiode.

Voortaan is het ook voor private eigenaars mogelijk om de pacht op te zeg-

gen voor bebossing of natuurrealisatie. De opzegging is mogelijk op ieder ogenblik. De opzegtermijn bedraagt slechts drie maanden. Ze is evenwel beperkt tot de groene bestemmingen en de Habitatrichtlijngebieden en bovendien gelden een aantal andere voorwaarden:

- Het moet gaan om gronden die een gezamenlijke en aaneengesloten oppervlakte hebben van minstens 0,5 ha;
- De bebossing of natuurrealisatie moet minstens 24 jaar worden aangehouden;
- De bebossing mag niet gebeuren in het kader van de verplichting tot boscompensatie.

Ook voor gemeenten werd een nieuwe opzeggingsmogelijkheid voorzien en zij moeten ook die voorwaarden respecteren, maar gemeenten zijn niet beperkt

We nodigen alle ministers in de nieuwe Vlaamse regering uit om hun botten aan te trekken en onze boeren te leren kennen.

qua bestemming. Een gemeente kan bovendien geen opzegging doen als ze de pachtpercelen voordien in een RUP heeft aangeduid als agrarisch gebied.

Bijstelling van de opzegmogelijkheden voor overheden

De pachtwet bevatte amper verduidelijkingen of beperkingen rond de opzegmogelijkheid voor doeleinden van algemeen belang. Rechters oordeelden al wel dat er limieten zijn aan de opzegmogelijkheid en dat algemeen belang niet zomaar als passe-partout mocht worden gebruikt. Die rechtspraak werd verankerd in de nieuwe pachtregels. Ten eerste werd in het decreet verduidelijkt dat opzegging voor doeleinden van algemeen belang maar mogelijk is als de percelen 'zelf' worden ingeschakeld. Dat betekent dat een overheid dus niet meer mag opzeggen om te ruilen met andere percelen (die bijvoorbeeld worden bebost). Ten tweede werd verduidelijkt dat opzegging enkel mogelijk is voor 'concrete' doeleinden van algemeen belang. Dat betekent dat het bij

de opzegging zelf al heel duidelijk moet zijn wat de plannen zijn met het opgezede perceel. Specifiek voor bebossing of natuurrealisatie wil dat zeggen dat op het ogenblik van de opzeg moet kunnen worden aangegeven welke concrete aanplanting, natuurinrichting ... op het perceel zal gebeuren. Tot slot bepaalt het decreet dat wanneer de concrete doeleinden van algemeen belang bestaan uit bebossing of natuurrealisatie, ook de voorwaarden gelden inzake oppervlakte (minstens 0,5 ha), aanhoudtermijn (minstens 24 jaar) en boscompensatie (waarvoor opzeg niet mogelijk is). Voor alle lokale overheden (dus niet alleen gemeentebesturen, maar ook OCMW's, kerkfabrieken, provincies ...) geldt bovendien dat ze voortaan het fiat zullen moeten hebben van de gemeenteraad.

Bijkomend beschermingsmechanisme

Op basis van de oude regels waren er weinig beperkingen wanneer een overheid opzegde voor bebossing of natuurrealisatie. De opzegging was mogelijk in alle bestemmingen en zon-

der dat rekening moest worden gehouden met de impact op het bedrijf van de pachter.

Daar kwam met het Vlaams pachtdecreet heel wat verandering in. De nieuwe opzegmogelijkheden hebben namelijk een grote impact op de bedrijfsvoering van de pachter. Hoewel bij opzegging voor bebossing of natuurrealisatie steeds een bijzondere uittredingsvergoeding verschuldigd is, vond men dat onvoldoende om ook de gevolgen van de nieuwe opzegmogelijkheid voor de toegang tot landbouwgrond in het algemeen op te vangen. Daarom wordt voorzien in een bijkomend beschermingsmechanisme: de leefbaarheidstoets.

Het principe is relatief duidelijk: als de opzegging de leefbaarheid van de bestaande bedrijfsvoering ernstig zou verstoren, dan moet de rechter de opzegging weigeren of matigen. Dat laatste betekent dat de rechter de opzegging kan beperken tot bepaalde percelen of een bepaalde oppervlakte. Als een opzegging bijvoorbeeld betrekking heeft op een perceel dat deels in de huiskavel ligt en deels erbuiten, dan moet de rechter de opzegging in die zin matigen dat de opzegging wordt beperkt tot het deel dat buiten de huiskavel ligt.

Om te beoordelen of de leefbaarheid van het bedrijf verstoord is, voorziet het decreet in negen criteria. Als aan één van de criteria is voldaan, dan geldt een onweerlegbaar vermoeden dat de leefbaarheid in het gedrang komt. Kort samengevat komen de criteria op het volgende neer:

- 1 Huiskavelcriterium** Opzegging van gronden die rechtstreeks palen aan het bedrijf komen niet in aanmerking voor opzeg.
- 2 Oppervlaktecriterium** Opzegging van meer dan 20% van de totale bedrijfsoppervlakte van de pachter is niet mogelijk. Om omzeiling tegen te gaan is bepaald dat voor de bereke-

ning van de oppervlakte ook de oppervlakte in rekening moet worden genomen van percelen die in een periode van 27 jaar vóór de opzegging ook al zijn opgezegd met het oog op bebossing of natuurrealisatie.

3 Zelfrealisatiecriterium De pachter die zelf de opzeggeden realiseert of er zich toe verbindt deze te realiseren binnen het jaar kan de opzegging 'afweren'.

4 Beheermaatregelen of milieu-, klimaat- en natuurvriendelijke landbouwpraktijken: de pachter past voor het overwegende deel van het perceel beheermaatregelen of milieu-, klimaat- en natuurvriendelijke landbouwpraktijken toe in het kader van een meerjarige verbintenis of verbindt zich ertoe deze toe te passen binnen het jaar. Het gaat hier bijvoorbeeld om beheerovereenkomsten of agro-milieuklimaatmaatregelen in het kader van het GLB.

5 Jongeren criterium Landbouwers jonger dan 40 jaar zijn beschermd.

6 Familiale opvolging De pachter kan onder de bevoorrechte familieleden een opvolger aanduiden die jonger is dan 40 jaar en beschermd is tegen opzegging.

7 Kwaliteitscriterium Gronden die kwalitatief zijn (dus niet 'minder geschikt') of waarvan de landbouwbestemming al beleidsmatig door een overheid-verpachter zijn aangeduid als bestemd voor landbouw zijn uitgesloten. Opzegging in herbevestigd agrarisch gebied is op deze manier bijvoorbeeld niet meer mogelijk. Hier geldt echter een uitzondering: wanneer de opzeg gebeurt om het doel van een landinrichtings-, natuurinrichtingsproject of ruilverkaveling te realiseren, is opzegging wel mogelijk.

8 Financieel criterium Opzeg kan niet als het brutobedrijfsresultaat van de pachter minder dan 40.000 euro

bedraagt of met 10% zal dalen als gevolg van de opzeg of zal dalen onder de 40.000 euro.

9 Bio Als een pachter de biologische productiemethode toepast, zal de opzeg niet worden toegekend.

De negen criteria zijn niet steeds allemaal van toepassing. De leefbaarheidstoets verschilt namelijk naargelang de bestemming van de verpachte grond én de identiteit van de verpachter.

- Bij opzeg door een private eigenaar in of de overheid in groene bestemmingen geldt de meest beperkte leefbaarheidstoets (enkel criterium 1, 2 en 3);
- Bij opzeg door de overheid in de Habitatrichtlijngebieden (SBZ-H) gelden ook enkel de eerste drie criteria;
- Bij opzegging door een private eigenaar in Habitatrichtlijngebieden geldt de volledige leefbaarheidstoets met uitzondering van criterium 6. In alle andere gevallen geldt de volledige leefbaarheidstoets.
- In alle andere gevallen gelden alle criteria.

Het Vlaams pachtdecreet heeft het principe behouden dat de opzegging pas rechtskracht heeft als de pachter ermee heeft ingestemd of als de rechter de opzegging geldig heeft verklaard. Het is in die fase dat de leefbaarheidstoets aan bod komt. Het is dan aan de pachter om zich op die bescherming te beroepen. ■

Leefbaarheidstoets kan een belangrijke rol spelen wanneer je als pachter wordt opgezegd voor realisatie van bos of natuur.

Kris Peeters
adviseur Dienstverlening
kris.peeters@boerenbond.be

Leefbaarheidstoets in de praktijk

De nieuwe pachtregels zijn nu ongeveer een jaar in werking en op het terrein zien we stilaan de werking in de praktijk. Daaruit blijkt dat de leefbaarheidstoets een belangrijke rol kan spelen wanneer je als pachter wordt opgezegd voor de realisatie van bos of natuur. Maar daaruit blijkt ook dat het aan de pachter is om zich effectief op die bescherming te beroepen. Dat is ook niet zo onlogisch: een verpachter kan bij de opzegging vaak niet weten dat een pachter aan één van de criteria voldoet of zal voldoen. Zo is een verpachter er niet altijd van op de hoogte dat er familiale opvolging is of dat de opzegging tot gevolg zal hebben dat de drempels van het financieel criterium zullen worden overschreden. Wie een dergelijke opzegging ontvangt, doet er dus goed aan om al die elementen na te kijken. Het kan daarbij ook geen kwaad om daarbij hulp in te roepen. Je consulent staat alvast klaar om je wegwijs te maken in de toch wel complexe regels.

Vakgroepen in beweging

Groenten | Hoe gaan we de klimaatdoelstellingen halen?

Vlaanderen besliste in 2023 over de verdeling van ambitieuze klimaatdoelstellingen per sector, zo ook voor de land- en tuinbouwsector. De totale landbouwdoelstellingen tegen 2030 met referentiejaar 2005 liggen op 30% reductie. We zien wel dat binnen de landbouwsector de energetische emissiedoelstellingen op 52% liggen. De glastuinbouwsector vindt deze beslissing onaanvaardbaar gezien er geen rekening gehouden wordt met de beschikbare technieken om deze doelstelling te halen. Dit cijfer is niet realistisch en zal een keiharde koude sanering van de glastuinbouwsector veroorzaken. Is dat de ambitie van de Vlaamse overheid? In een eigen visie-nota over energie in de glastuinbouw, nog opgemaakt door het Departement Landbouw & Visserij, was er sprake van de zeer ambitieuze 40%. In de maatregelen uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan staat dat we die 52% doelstelling moeten halen door het verbeteren van onze energie-efficiëntie. Dit kan door versterkte wetgeving, energiebeleidsovereenkomsten en sectorfederatieovereenkomsten. Ook wordt er ingezet op het verminderen van emissies uit wkk's, onder andere door het wegvallen van steunmechanismen voor wkk's. De sectorvakgroep benadrukt het belang van wkk's, niet alleen voor de glastuinbouwbedrijven maar ook voor de decentrale stabilisering van het elektriciteitsnet. Met grote e-boilers houden we ook het elektriciteitsnet in evenwicht waardoor het belangrijk is dit voldoende mee te geven. Voor de sectorvakgroep is het cruciaal dat we onze concurrentiepositie kunnen behouden ten opzichte van onze (concurrerende) buurlanden. We kiezen als sector voor een overleg met

de overheid om een convenant uit te werken waarin we stappen kunnen zetten om mee te werken aan het behalen van de klimaatambities. In zo'n convenant moet er plaats zijn voor ondersteunende maatregelen, gericht onderzoek, initiaties voor warmtenetten en geothermie ... Al deze maatregelen in een convenant tussen de overheid en de sector koppelen zware inspanningen aan tegenprestaties door de overheid.

Groenten | Wijzigingen voor landbouwverkeer

Het belangrijkste wat de landbouwvoertuigen onderscheidt van andere is hun snelheid. Landbouwvoertuigen maken vaak korte ritten tussen het veld en de hoeve op landelijke wegen of van veld naar veld. Het gaat dus hoofdzakelijk over relatief korte trajecten op wegen met weinig ander verkeer. De sectorvakgroep wil alle uitzonderingen behouden voor trage tractoren, maar omdat er steeds meer snelle tractoren worden ingeschreven is het eveneens belangrijk dat de gebruikers voor landbouwdoeleinden ook daar nog van voordelen kunnen genieten omdat we blijven spreken over traag verkeer. Er mag voor de sectorvakgroep Groenten meer handhaving komen en net zoals een wagen maar 120km/uur op de snelweg mag, mogen ook snelheden van tractoren gecontroleerd worden. De administratie wil een verplichte begeleiding invoeren voor voertuigen die breder zijn dan 3,2 meter. Aangezien onze machines vaak breder zijn dan 3,2 met zou dit voor onze sector veel impact hebben. Cruciaal voor de vakgroep is de afstemming met de nieuwe Waalse regelgeving waar een landbouwvoertuig pas begeleid moet worden vanaf een breedte van 3,5 meter. Een correcte signalisatie van het uitzonderlijk voertuig draagt veel meer

bij aan de verkeersveiligheid dan wel het uitzonderlijk voertuig op zich aan te kondigen. Op dat vlak heeft de sector grote stappen gezet sinds 2013, maar er ligt nog werk op de plank om het nog beter te doen. Een afzonderlijk begeleidingsvoertuig om landbouwmachines te begeleiden die breder zijn dan 3,2 meter is volgens de sectorvakgroep groenten niet haalbaar.

Groenten | Probleemonkruiden aanpakken binnen huidige regelgeving

De sectorvakgroep Groenten bespreekt de huidige wetgeving over probleem-onkruiden zoals knolcyperus, doornappel, akkerdistel en Japanse duizendknoop. Voor de eerste twee is het cruciaal dat de bestaande regelgeving, zoals voorzien in IPM of de conditionaliteit, nageleefd wordt. Daarnaast stelt de sectorgroep vast dat de handhaving hierop eerder laks is, maar een bijkomende registratie over deze probleem-onkruiden is niet wenselijk. Er moeten duidelijkere instructies komen over hoe je doornappel correct kan bestrijden. Voor knolcyperus moeten we voorkomen dat ruimingsspecie van grachten zorgt voor bijkomende besmettingen. Ondanks het feit dat de akkerdistel een ecologische waarde heeft, moeten we hier toch terug proberen een (pleksgewijze) bestrijdingsplicht in te voeren. ■

Pieter Van Oost, adviseur Plantaardige Productie, Studiedienst

Belangrijk dat we onze concurrentiepositie kunnen behouden ten opzichte van onze buurlanden.

Uitvoering stikstofdecreet krijgt verder vorm

© IANIEL DEFRASSELAIR

STIKSTOF In uitvoering van het stikstofdecreet moet de Vlaamse regering nog verschillende besluiten vormgeven. Vorige week klopte de regering zowel het besluit over het flankerend beleid voor 'oranje' bedrijven en bedrijven in de maatwerkgebieden, als het besluit over de afwijkende PAS-referentie 2030-berekening finaal af.

Flankerend beleid

Gezien de enorme impact die het stikstofdecreet heeft, werd in het stikstofbeleid flankerend beleid opgenomen, ook voor de zogenaamde 'oranje' bedrijven (impactscore >5%) en bedrijven gelegen in en rond de maatwerkgebieden. Deze bedrijven kunnen een beroep doen op drie soorten vergoedingen: (1) vergoedingen in het kader van de stopzetting van de veeteelttak; (2) vergoedingen in het kader van de reconversie naar een akkerbouwer; en

(3) een tegemoetkoming voor de kosten voor bedrijfsadvies dat ingewonnen werd in het kader stopzetting veeteelttak of reconversie.

De aanvraag voor flankerend beleid zal moeten worden ingediend via het vergoedingenloket, maar niet eerder wanneer. Voor oranje bedrijven legt het besluit vast dat die aanvraag uiterlijk 75 dagen na inwerkingtreding van het besluit moet gebeuren, concreet dus vóór 15 januari. De minister van Omgeving kan deze termijn echter wel verlengen, en kan ook extra aanmeldperiodes voor oranje bedrijven uitroepen. Voor bedrijven in en rond de maatwerkgebieden moet de minister van Omgeving nog bepalen wanneer de aanvraagperiode zal plaatsvinden.

Voor Boerenbond is het onbegrijpelijk dat de Vlaamse regering nog geen timing geeft aan bedrijven in maat-

werkgebieden, en dat de aanvraagperiode voor oranje bedrijven zo kort is.

Afwijkende berekening PAS-referentie 2030

De regering keurde eveneens het besluit goed over de afwijkende PAS-referentie 2030-berekening. Dankzij dit besluit wordt het ook voor bedrijven waarvoor de gemiddelde veebezetting van 2021 niet representatief was, duidelijk hoe de PAS-referentie 2030 berekend moet worden. Het stikstofdecreet beschrijft drie situaties waarvoor dit mogelijk is: (1) indien er sinds 2017 investeringen gebeurd zijn in dierplaatsten; (2) indien de vergunning na 1 januari 2022 de eerste vergunning is voor varkens, pluimvee of rundvee; (3) indien het bedrijf geconfronteerd werd met een overmachtssituatie.

Het besluit werd amper gewijzigd ten opzichte van eerder principieel goedgekeurde tekst waarover we eerder al rapporteerden. Wat wel explicieter gemaakt werd bij deze definitief goedgekeurde teksten, is hoe met de NER-begrenzing moet worden omgegaan. Zo stelt het stikstofdecreet dat de gebruikte veebezetting nooit hoger kan zijn dan het aantal NER waarover een landbouwer op 1 januari 2024 beschikte. In dit besluit wordt aangegeven dat wanneer dit toch het geval blijkt, de landbouwer binnen de marges van dat aantal NER en van de vergunde dierplaatsen per diercategorie, in zijn aanvraag een overeenkomstige veebezetting mag voorstellen. Wat in deze definitief goedgekeurde teksten niet werd uitgewerkt, is hoe met de vergunning-begrenzing moet worden omgegaan (wanneer je te gebruiken veebezetting hoger is dan je vergunde veebezetting). ■

Hanne Leirs, adviseur Studiedienst

i Een uitgebreide versie van dit artikel lees je op www.boerenbond.be/flankerend-beleid-pas

Vakgroepen in beweging

Vleesvee | Blauwtong en Rendac

Blauwtong type 3 woekert volop in België. Nadat eind juli de eerste gevallen opdoken, was er een exponentiële toename in augustus en begin september. Bij de schapen is het risico op sterfte het grootst. Bij de runderen is er ook meer sterfte maar minder uitgesproken dan bij schapen. De voornaamste symptomen bij runderen zijn koorts, klauwproblemen en effecten op vruchtbaarheid (vroeggeboortes, abortus ...). De schade voor individuele bedrijven kan fors oplopen. Vaccinatie blijft voor de vakgroepleden de beste garantie om de impact en schade trachten te beperken. Er zijn momenteel drie vaccins toegelaten, maar deze waren dit voorjaar niet tijdig beschikbaar voor de weideperiode. Hierdoor is er op vleesveebedrijven slechts beperkt gevaccineerd. We zijn ons bewust dat het blauwtongvirus in 2025 niet verdwenen zal zijn. Daarom is het cruciaal om ons tijdig voor te bereiden en te wapenen. De meest effectieve manier is door de virusload in te perken via

een massale vaccinatie. De vakgroep pleit dan ook voor een verplichte vaccinatie van schapen en runderen op voorwaarde dat het vaccin tijdig en voldoende beschikbaar is. Hierbij is het aangewezen dat er ingezet wordt op combivaccins (tegen type 3, 4 en 8). Een groepsaankoop vanuit de overheid kan ertoe bijdragen om tijdig voldoende vaccins beschikbaar te hebben. Bovendien kan hierdoor de kostprijs van de vaccins mogelijk gedrukt worden. De vakgroepleden vragen financiële ondersteuning van de overheid in de vaccinkosten, zonder het Sanitair Fonds extra te belasten. Een tussenkomst uit het Sanitair Fonds Rund zou immers een vestzak-broekzakoperatie zijn voor de veehouders. De schapehouders vragen wel een tussenkomst vanuit het Sanitair Fonds Kleine Herkauwers. Tot slot is het noodzakelijk dat de werkzaamheid van de vaccins gegarandeerd is. Daarom is er nood aan een goede monitoring en wetenschappelijke screening van de vaccins. Door de blauwtonguitbraken zijn er sinds augustus veel meer sterftes.

De vakgroepleden stellen vast dat er daardoor een langere wachttijd is voor de ophaling van kadavers. Zeker in warme weersomstandigheden leidde dit tot veel hinder. Er dringt zich een grondige evaluatie op van de werking. De vakgroepleden merken op dat moet gewaakt worden dat de ophaling bij particulieren niet mag leiden tot extra abonnementskosten voor de veehouders in de nabije toekomst.

Vleesvee | IVB

IVB beschikt daarnaast over heel de slacht- en classificatiegegevens van individuele veehouders en op sectorniveau. Om deze nog beter te ontsluiten naar de veehouders werd de IVB-website vernieuwd. De vakgroepleden vinden dit positief. Deze biedt de mogelijkheid tot benchmarking van dieren binnen het eigen bedrijf en met andere bedrijven.

Vleesvee | Afroming slapende NER's

Er is nog heel veel onduidelijkheid en onzekerheid als gevolg van het stikstofdecreet bij de vleesvee- en vleeskalverhouders. Bovendien worden de maatregelen in het stikstofdecreet stapsgewijs geïmplementeerd, zo ook de afroming van de slapende NER's. Deze afroming heeft een grote impact op vleesvee- en vleeskalverbedrijven. Op heel wat bedrijven was er een marge in NER's aanwezig om schommelingen in dieraantallen van jaar tot jaar op te vangen. Op de vleeskalverbedrijven was er marge om de leegstandsperiode op te vangen. Door de afroming van de slapende NER's wordt deze marge op de meeste bedrijven weggenomen, wat onbegrijpelijk en onaanvaardbaar blijft voor de vakgroepleden. ■

Roel Vaes,
adviseur Rundvee, Studiedienst

De vakgroep pleit voor een verplichte vaccinatie van schapen en runderen op voorwaarde dat het vaccin tijdig en voldoende beschikbaar is.

Europa in 't kort

Raad van Ministers | Voorstel om beschermingsgraad wolf te verlagen

De EU-lidstaten hebben het voorstel van de Europese Commissie goedgekeurd om deze week bij de Conventie van Bern een amendement in te dienen om de beschermingsstatus van de wolf te verlagen. Ierland en Spanje stemden tegen. Vier kleine EU-lidstaten, waaronder België, onthielden zich.

De EU wil de beschermingsgraad van de wolf verlagen.

De EU wil dat de wolf geen 'streng beschermde' maar een 'beschermde' wilde diersoort wordt zodat lidstaten op een soepele manier de populatie kunnen beheren, gelet op de nieuwe situatie. De Europese wolvenpopulatie is in tien jaar tijd bijna verdubbeld van 11.193 (2012) tot 20.300 (2023). Jaarlijks worden, voor zover officieel aangegeven, 65.500 stuks vee door wolven gedood. Het gaat voornamelijk om schapen en geiten (73%) en rundvee (19%). Op zich klinkt dat niet spectaculair. Het gaat om amper 0,06% van de totale Europese schapenkudde. Lokaal, waar wolven huishouden, zijn de cijfers dramatischer. Het gaat niet alleen om de kosten maar ook om de onrust.

Copa-Cogeca is tevreden met het vooruitzicht van een meer harmonieuze samenleving tussen mens en wild dier. Zij klagen de politieke druk aan van organisaties die ijveren om de huidige status van de wolf te behouden maar er niet de lasten van ondervinden. De Conventie van Bern legt strikte wettelijke verplichtingen op inzake bescherming van meer dan 500 wilde plantensoorten en 1000 wilde diersoorten. Wanneer het amendement op 20 december door de vaste commissie wordt aangenomen kan de Europese habitatrichtlijn worden aangepast. Ook dat kan nog voeten in de aarde hebben.

Europese landbouworganisatie | Nieuwe voorzitter

Copa, de Europese koepel van Europese landbouworganisaties, heeft een nieuwe voorzitter, de Italiaan Massimiliano Giansanti (Confagricultura), in opvolging van de Franse Christiane Lamber (FNSEA). Giansanti wil dat de Europese stem van de landbouw luid en duidelijk blijft klinken en stelt vijf prioriteiten: een sterk GLB met een behoorlijk budget, een eerlijkere voedingsketen, een samenhangend handelsbeleid, een nieuwe benadering van de Green Deal en nadruk op innovatie. Lambert blikt terug op haar voorzitterschap en onthoudt vooral het aandeel dat Copa heeft gehad in de gewijzigde benadering van de Europese Commissie van de landbouwproblematiek: "Er wordt opnieuw naar ons geluisterd, aandacht voor competitiviteit is terug van weggeweest en er is opnieuw oog voor de realiteit op het boerenbedrijf." Zij noemde de hogervermelde aanpassing van de beschermingsstatus van de wolf als voorbeeld. Naast een nieuwe voorzitter werden zes nieuwe onderzitters verkozen. ■

Jacques Van Outryve,
senior writer

1,68

miljard euro Europese zuivel naar China

De Europese Commissie is overleg gestart binnen de Wereldhandelsorganisatie (WTO) over het Chinese anti-subsidieonderzoek naar Europese zuivelproducten. Het gaat om subsidies in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), nationale en regionale programma's. Denk aan promotieacties. De geviseerde sectoren zijn vloeibare melk en room met een vetgehalte van meer dan 10% en verschillende kaassoorten. Volgens de Europese Commissie stroken deze subsidies volledig met internationale regels en berokkenen zij de Chinese zuivelindustrie geen schade. Het is de eerste keer dat de EU al in de openingsfase besluit om een onderzoek aan te vechten. Het snelle optreden is ingegeven door het feit dat China de jongste tijd wel meer op grond van twijfelachtige beweringen en onvoldoende bewijsmateriaal plotseling handelsbelemmeringen instelt. Dat lijkt een Chinese gewoonte te worden. Tegelijkertijd komt de Europese Commissie haar belofte na om de belangen van de zuivelsector en het GLB internationaal te verdedigen. Blijkbaar heeft zij iets goed te maken! Er is echter niet alleen de zuivelsector die onder Chinese druk staat. China zoekt de EU omwille van de EU-invoerrechten op Chinese elektrische auto's. De EU voerde vorig jaar voor 1,68 miljard euro aan zuivelproducten naar China uit. Gelukkig is niet alles voorwerp van onderzoek.

Blauwtong op de Europese agenda

DIERGEZONDHEID Het blauwtongvirus heeft in België zijn piek bereikt. Aangezien de epidemie vrij algemeen verspreid is, heeft het FAVV recent de meldingsplicht afgeschaft. Vanuit Boerenbond wordt gevraagd de situatie verder op te volgen. Met betrekking tot mogelijke compensaties voor de geleden schade liggen meerdere pistes op tafel.

Europese crisisreserve

Op de Europese landbouwraad begin deze week pleitte minister Clarinval nog voor een tussenkomst uit de crisisreserve voor bedrijven met herkauwers die door blauwtong getroffen zijn met een aanzienlijke sterfte en oplopende economische schade. Vorig jaar nog werd die reserve geactiveerd voor specifieke doelgroepen wegens de oorlog in Oekraïne en de stijgende voederprijzen. Daarnaast vraagt Boerenbond ook een tussenkomst voor de vaccinatiekosten ingeval er in 2025 gekozen wordt voor een verplicht programma. Met middelen van het Sanitair Fonds is dit een vestzak-broekzak-operatie en is het de sector die betaalt. Ook vanuit de crisisreserve van het FAVV zijn hier mogelijkheden die moeten worden bekeken.

Fiscale aftrekbaarheid verliezen

Tot slot kunnen de forfaitaire boeren voor hun fiscale inkomsten 2024 ook extra verliezen in rekening brengen. Met de fiscus werd daarover afgesproken om een standaarddocument te gebruiken, waarmee een veearts kan attesteren hoeveel dieren er ziek geworden zijn en welke extra kosten voor behandeling zijn gemaakt. Het standaarddocument kan je raadplegen via www.boerenbond.be/document. ■

Guy Vandepoel, lid Hoofdbestuur

Koen en Annelies Van Hauteghem (centraal) ontvangen de vierde BioVLAM uit handen van Filip Fontaine (links) en Guy Vandepoel.

Vitaetom wint vierde BioVLAM

INNOVATIE Bioteler Koen Van Hauteghem van Vitaetom uit Zwijndrecht is de laureaat van de BioVLAM 2024, de prijs voor innovatie en duurzaamheid in bio. Zijn biologisch bedrijf met groenteteelt onder glas teelde voor het eerst biologische Ruby Red-tomaten, een robijnrode tomatomaat, op vraag van de retail.

Passie voor biologisch

“Voor biosectoren is stilstaan geen optie, net zoals in andere sectoren. Bedrijven kunnen niet alleen groeien in omvang, maar ook in kwaliteit of service. Bedrijfsleiders van biobedrijven zijn creatief, innovatief en gepassioneerd door bio. Die innovatie en passie voor duurzaam ondernemen willen we met deze uitreiking onder de aandacht brengen”, aldus Filip Fontaine, algemeen directeur van VLAM, bij de uitreiking. Die passie was de rode draad bij de vijf genomineerden. Hun doorzettingsvermogen en de wil om moeilijkheden te overwinnen kwam bij elk van de vijf genomineerden terug.

Vitaetom

Deze vierde editie werd gewonnen door Vitaetom, het bedrijf van Koen Van Hauteghem. Hij ontving de

award uit handen van VLAM-voorzitter Guy Vandepoel. Het bedrijf is gespecialiseerd in paprika, komkommer en tomaat. “We mikken daarbij niet op de meest gevraagde biologische groenten, maar kiezen bewust voor een grote spreiding van vormen en soorten binnen de groenten die we telen om op die manier het risico te spreiden”, aldus Koen Van Hauteghem. Hij had woorden van dank voor het hele team van Vitaetom.

Broodnodig

Het pionieren met de Ruby Red-tomaat in de biologische teelt was geen evidentie. Er waren onder andere aanpassingen nodig naar plantafstand, bodembemesting, watergift ... “De eerste oogst was succesvol, maar er is nog veel groei-marge in het goed leren kennen van de teelt. We gaan nu met de biotellers binnen BelOrta kijken hoe we kunnen inspelen op de toekomstige vraag, ook om de risico’s op bijvoorbeeld ziekte te spreiden.” Verder had Koen nog lovende woorden voor zijn medegenomineerden. “We hebben innovatieve bedrijven zoals deze broodnodig om de sector verder te laten ontwikkelen.” ■

Ivan De Clercq

Beter boeren dankzij loopbaanbegeleiding

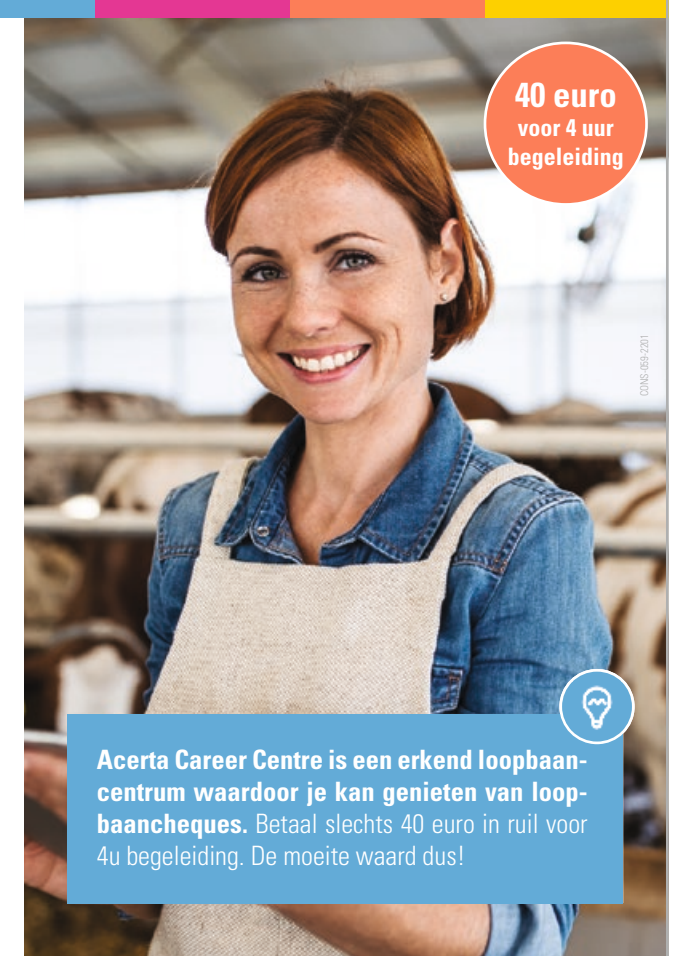
Je bent een boer in hart en nieren? Dan is een andere job niet meteen je ambitie. De boerenstiel wordt alsmaar complexer en je kan niet in alles uitblinken.

Voor de land- en tuinbouwers heeft Acerta Career Center samen met Boerenbond een specifiek **traject uitgewerkt voor de agrarische sector**, zodat je meer **kwaliteit** ervaart in je **job**.

Hoe begeleiden we jou?

We bekijken samen waar je vast loopt, ontwikkelen een plan van aanpak en adviseren je bij de realisatie.

Bezoek acerta.be/beter-boeren-dankzij-loopbaanbegeleiding voor meer info of contacteer ons rechtstreeks via consult.loopbaanbegeleiding@acerta.be

40 euro voor 4 uur begeleiding

Acerta Career Centre is een erkend loopbaancentrum waardoor je kan genieten van loopbaancheques. Betaal slechts 40 euro in ruil voor 4u begeleiding. De moeite waard dus!

ENERGIETIP ZONNEPANELEN

Zet een rem op je energiefactuur! Maak zelf onafhankelijk je eigen stroom! (gratis detailstudie & rendementsberekening)

OFFICIËLE PARTNER BOERENBOND

Profiteer nu van uw ledenvoordeel bij de plaatsing van:
ZONNEPANELEN - BATTERIJEN - LAADPALEN LED-VERLICHTING - WARMTEPOMPEN

WARMTEPOMPEN

GEOOTHERMIE

VLOERVERWARMING

ZWEMBADWARMTEPOMPEN

AIRCO

VENTILATIE

SMARTPORTS

ZONNEPANELEN

LAADPALEN

BATTERIJSYSTEMEN

LED-VERLICHTING

intellisol intelligent energy systems

Maastrichtersteenweg 163, Maaseik | T. 089 355 300 | info@intellisol.be | www.intellisol.be

Landbouwers trokken naar de gemeente Steenokkerzeel met hun bezorgdheden over een subsidiereglement voor grondaankopen door natuurverenigingen.

men in een lokaal beleidsplan maakt dat het agrarisch gebied gevrijwaard wordt van individuele bebossingsacties.

Geen gemeentelijke subsidies om landbouwgrond aan te kopen

Organisaties met een natuurbeheerplan type 4 (vaak de natuurverenigingen) kunnen tot 90% Vlaamse subsidies krijgen voor aankopen in functie van bos of natte natuur (max. 50.000 euro). In principe eindigt dit systeem eind dit jaar en vallen natuurverenigingen terug op het subsidie-systeem in schijven (met een lager steunpercentage voor hogere aankooprijzen). Maar naast de Vlaamse subsidies zijn er ook heel wat gemeenten in Vlaanderen die daarbovenop nog gemeentelijke subsidies voorzien om landbouwgrond aan te kopen met het oog om natuur te creëren in de gemeente. Voor landbouwers is dit onaanvaardbaar omdat zij op die manier uit de markt worden geprijsd en de toegang tot landbouwgrond nog moeilijker wordt. Toen in Steenokkerzeel een subsidiereglement ter goedkeuring voorlag om natuurverenigingen te subsidiëren om grond aan te kopen, trokken enkele landbouwers naar het gemeentebestuur met hun bezorgdheden. Na een constructief overleg ging de gemeente Steenokkerzeel in op de vraag van de landbouwers om een aantal voorwaarden toe te voegen aan het reglement. "Wij zitten op dezelfde lijn als onze landbouwers", zegt burgemeester Kurt Ryon van Steenokkerzeel. "Met de hete adem van de hoofdstad in onze nek is groen belangrijk, maar landbouw is dat ook en we proberen beide te verzoenen. Vandaar dat we als schepencollege beslist hebben om enkele bijkomende voorwaarden in het reglement op te nemen. Zo is al de landbouwgrond in actief landbouwgebruik uitgesloten voor een subsidie, net als herbevestigd agrarisch gebied (HAG)." ■

i Leg de landbouwbezorgdheden die in jouw gemeente spelen voor aan je gemeentebestuur. Meer op www.boerenbond.be/bedrijfs-gilden-verkiezingen-2024

Vraag voor Chris Botterman

Hoofd Sociale Zaken Boerenbond

Kan ik in het najaar nog extra uren voorzien die niet belast zijn?

In de land- en tuinbouw geldt de 38 urenweek. In principe moet deze gemiddelde wekelijkse arbeidsduur worden gerespecteerd over de periode van één jaar. Dit jaar kan men zelf kiezen op ondernemingsvlak. Deze keuze moet worden gemaakt in het arbeidsreglement. In de loop van het jaar kan men tot 11 uur/dag en tot 50 uur/week laten presteren zonder overurentoeslag. Het gevolg is wel dat deze meeruren in de loop van de gekozen referentieperiode moeten worden weggewerkt door het geven van betaalde inhaalrust. Op die manier wordt de 38 urenweek gerespecteerd.

Onvoorzien meer werk?

De werknemers worden altijd a rato van 38 uur per week betaald, ook al werken ze er bijvoorbeeld 45. Daardoor is ook de inhaalrust betaald en blijft het inkomen van de werknemer op hetzelfde niveau. Alleen in het geval van buitengewone vermeerdering van werk of van onvoorziene noodzakelijkheid kan men uren die bijkomend gepresteerd zijn onmiddellijk uitbetalen en dit zonder dat ze moeten worden ingehaald. Dit gaat wel over uitzonderlijke situaties die dus niet elke week kunnen voorkomen. Zo werd tijdens de coronacrisis en ook bij de heropstart in 2022 de mogelijkheid voorzien om in 2022 120 extra uren te laten presteren door de werknemers. Dit aantal uren moest bekeken worden over het volledige jaar. De mogelijkheid om bijkomende uren te presteren is vooral bedoeld voor de vaste werknemers. Seizoenwerknemers zijn evenwel ook niet uitgesloten. Maar hier wij geven de raad om deze uren alleen aan te wenden binnen de geldende flexibiliteit en niet daarbovenop. Wanneer bijvoorbeeld aan een vaste werknemer een uurrooster is meegedeeld van 45 uren en er komt plots

nog een bijkomende bestelling, dan kan men met het akkoord van de werknemer bijvoorbeeld 4 uren extra laten werken. Het gaat dus over uren die niet gepland waren en die toch worden gepresteerd. Deze maatregel geldt ook voor het hele jaar 2024. Dit systeem is voorlopig voorzien tot 30 juni 2025 en zal op de agenda staan van het komend interprofessioneel overleg. ■

Benut de resterende uren nog in 2024

Voor het jaar 2024 gelden er 120 extra uren per werknemer. Op deze uren zijn geen sociale bijdragen verschuldigd. Er is evenmin een bedrijfsvoorheffing ten laste van de werknemer. Deze uren worden aan de werknemer netto uitbetaald en zijn niet belastbaar! Het is namelijk de bedoeling om de werknemer te belonen voor de extra inspanning die geleverd is. Deze uren moeten niet worden ingehaald! Deze uren worden buiten beschouwing gelaten om tijdens de voorziene referentieperiode terug te komen op het gemiddelde van 38 uren per week. Deze uren worden op het einde van de maand uitbetaald en hiermee is alles geregeld. Omwille van die specifieke behandeling dienen deze uren met een bijzondere code vermeld te worden in de loonberekening. Hiervoor kan je terecht bij jouw sociaal secretariaat. Er blijven nog drie maanden over dit jaar: benut de resterende uren voor eind december!

Via www.boerenbond.be/vraaghetaan-chris beantwoordt Chris Botterman nog andere vragen omtrent sociale zaken of kan je zelf een vraag stellen.

Lokale besturen hebben belangrijke rol om landbouwgrond te beschermen

Op 13 oktober trekken we opnieuw naar de stembus en kiezen we wie ons zal vertegenwoordigen in onze gemeente en provincie. De komende weken brengen we een aantal thema's aan bod waar de gemeente en de provincie een verschil kan maken voor onze sector. Vandaag zoomen we in op hoe een gemeentebestuur kan inzetten op de bescherming van landbouwgronden op haar grondgebied.

Els Corbeels, provinciaal secretaris Vlaams-Brabant

Geen bos op landbouwgrond

De (vorige) Vlaamse regering wilde tegen 2024 4000 ha extra bos aanplanten waarvan 750 ha door lokale besturen moest worden gerealiseerd. Om deze doelstelling te behalen wordt helaas vaak landbouwgrond geïsoleerd. In 2023 heeft het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) 1444 ha verworven, waarvan 705 ha gelegen in een gele gewestplanbestemming. Om een bos aan te planten in agrarisch gebied moet de eigenaar een vergunning aanvragen bij het college van burgemeester en schepenen van de desbetreffende gemeente. Jammer genoeg worden bebossingsvergunningen vaak zonder meer goedgekeurd. Toch zijn er ook lokale besturen die deze aanvragen meer kritisch bekijken. Zo diende de Bosgroep Kempen Noord eind 2023 een aanvraag in om een perceel in de vallei van de Nete te bebossen bij de gemeente Kaster-

lee. De gemeente Kasterlee heeft echter haar eigen bebossingsdoelstellingen en deze aanvraag paste hier niet in. Schepenen van Landbouw Guy Van de Perre: "We vinden het jammer dat bovenlokale overheden, in dit geval de provincie Antwerpen, agrarisch gebied aankopen om er een andere bestemming aan te geven. Ruimte voor landbouw en voedselproductie zijn ook belangrijk. Er moet een goed evenwicht zijn tussen bos en natuur enerzijds en landbouw anderzijds. Ook in de vallei van de Kleine Nete, die onder druk staat, moet er nog genoeg ruimte zijn voor landbouw." Vanuit Boerenbond roepen we de gemeentebesturen op om bebossingsaanvragen op landbouwgebied zeer zorgvuldig af te wegen. Een gemeente heeft dus een duidelijke bevoegdheid in handen om te bepalen waar er op haar grondgebied bos bijkomt. Een duidelijk (afwegings) kader opgeno-

Eieren | Stijgende prijzen

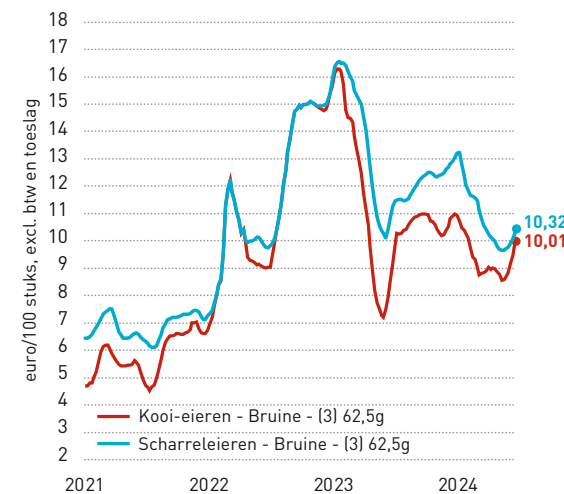
Verrijktekooi-eieren. De verwerkingsmarkt loopt vlot en de industrie is dan ook erg actief op de eiermarkt. Er wordt stevig ingekocht aan hogere prijzen. Er zijn tijdens de zomer geen grote voorraden aangelegd en de verwachting dat de prijzen de komende weken verder zullen stijgen, zorgt ervoor dat de eieren gegeerd zijn. Deze trend zal zich de komende weken verder doorzetten.

Scharreleieren. De markt voor tafeleieren loopt eveneens behoorlijk. De bestellingen vanuit de retail komen vlot binnen bij de eierhandel.

De prijzen van de scharreleieren stijgen vlot door en de verwachting is ook voor de komende weken positief. De extra productie die er is van de nieuw opgezette koppels wordt moeiteloos mee opgenomen in de markt. Op korte termijn wordt een gelijkaardige marktsituatie met aantrekkende scharreleiprijzen verwacht. ■

Prijzevolutie eieren Kruisem aan producent

Fruit en groenten | Goede prijzen voor hardfruit lagere opbrengsten

De perenpluk is voorbij en de verkoop draait op volle toeren, met over het algemeen vrij goede prijzen. Uitzonderlijk dit jaar is dat de kleine maten duurder zijn dan de grote, door een groot aanbod van dikke peren dit seizoen. Voor Conference zijn de prijzen voor de kleine maten (55, 60) 0,89 euro/kg, en de grotere maten (70, 75) 0,83 euro/kg. De prijzen voor B-kwaliteit zijn ook nog vrij goed, variërend van 0,52 tot 0,71 euro/kg. Voor appels zijn de industrieprijzen, die al gunstig waren, nog verder gestegen. Schilappels (ongesorteerd) halen 0,42 euro/kg, terwijl *rebut* op 32 euro/kg ligt. Jonagold noteert prijzen rond 1,25 euro/kg. Deze mooie prijzen compenseren nog niet vol-

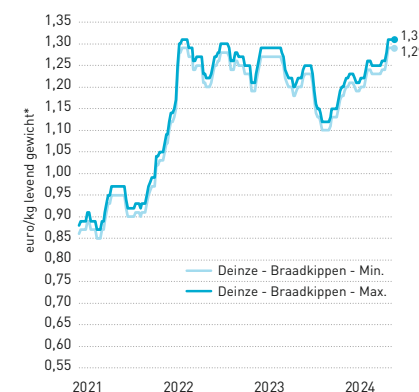
ledig voor de lage opbrengsten dit jaar. Het pompoenareaal in Vlaanderen is een stuk gekrompen ten opzichte van vorig jaar door de hoge prijsdruk. De prijzen zijn daarom dit jaar beter, 70 à 80 euro/kg, met een goede vraag dankzij het herfstige weer. De preiprijs schommelt rond 1 euro/kg, normaal voor deze periode. Met een toenemende aanvoer wordt echter verwacht dat de prijs nog zal dalen. Een bloemkoolprijs van 1 euro/stuk is vrij laag, maar zal de komende weken wellicht stijgen door een toenemende vraag. Na een zomer van tegenvallende prijzen zette de prijsstijging voor tomaten zich door in september. De prijzen voor losse tomaten liggen rond 1,70 euro/kg, voor

trostomaten rond 1,55 euro/kg. Aanvoer is lager door het ruimen van de belichte teelten en de latere productiestart in Zuid-Europa, waar de kwaliteit momenteel ook minder is. Paprika's kennen druk vanuit Zuid-Europa, wat resulteert in lagere prijzen (1-1,20 euro/kg). De komkommermarkt kende een uitstekend jaar. De huidige prijs van 0,70 euro/kg is normaal voor deze tijd van het jaar. Kropsla kent een uitzonderlijk hoge prijs, rond 1 euro/stuk. Lagere aanvoer werd veroorzaakt door stormweer in buurlanden en koude temperaturen. De andere sla-soorten, met meer marktinvloed uit Italië, kennen normale prijzen, rond 30 à 40 euro/stuk. ■

Pluimvee | Braadkippenmarkt in goede stemming

De braadkippenmarkt blijft optimistisch gestemd. Er is al een aantal weken op de interne markt een stevige vraag naar kippenfilet. Er lopen momenteel ook wat acties met pluimveevlees en de bestellingen vanuit de retail komen vlot binnen. Dat maakt dat de slachthuizen de aangemelde kippen gemakkelijk kunnen opnemen en zelfs vragende partij zijn voor extra kippen. Toch zien we dit tot nu toe niet verder vertaald in de noteringen. Feit is wel dat het erg belangrijk is dat de traffic in de markt blijft en zodoende is een gelijke notering dan ook wel aanvaardbaar. De pluimvee-noteringen staan momenteel op een goed niveau en er wordt verhoopt dat dit nog even zo kan blijven. Het lijkt erop dat op korte termijn het aanbod wat ruimer wordt, maar met de huidige flow in de markt mag verwacht worden dat de Deinzenotering vlot kan standhouden. ■

Prijzevolutie braadkippen Deinze (minimum- en maximumprijs)

Kalveren NUKA: stationair

Ciney - Zwartwit - Max.
Ciney - Witblauw - Gewoon
Ciney - Stieren - Witblauw - Dikbil

Koeien slachtvee: stationair

Ciney - Dikbil
LAR - Dikbil

Koeien geslacht: dalend

Dept.LV - Cat. D - S2

Stieren mager: stationair

Ciney - Dikbil - 320-370 kg

Stieren slachtvee: stationair

Ciney - Dikbil
LAR - Dikbil

Stieren geslacht: stijgend

Dept.LV - Jonge - Cat. A - S2

Biggen: stationair

Danis - 23 kg
Vlaamse Biggenprijs - 25 kg

Varkens geslacht: stationair

Danish Crown (DK) - Vleesvarkens
Tönnies (D) - Vleesvarkens
Vion (DU) - 56% vlees - type A
Belgian Pork Group - Vleesvarkens

Slachtpluimvee: stationair

ABC - Braadkippen
Deinze - Soepkippen - Extra zware
Deinze - Braadkippen

Verrijktekooi-eieren: stijgend

Kruisem - Aan producent - Witte - (3) 62,5 g
Kruisem - Aan producent - Bruine - (3) 62,5 g
Kruisem - Handel - Witte - L
Kruisem - Handel - Bruine - L

Scharreleieren: stijgend

Kruisem - Aan producent - Witte - (3) 62,5 g
Kruisem - Aan producent - Bruine - (3) 62,5 g

Boter: stijgend

BCZ - Melkerijboter

Melkpoeder: stijgend

BCZ - Mageremelkpoeder

Bewaaraardappelen: stationair

PCA - Fontane
PCA - Bintje

Vroege aardappelen: stationair

PCA - Machinerooid

Gerst: stijgend

Synagra - Wintergerst gecertificeerd
Synagra - Wintergerst gecertificeerd

Stro: stationair

Lokeren - Tarwestro

Tarwe: stijgend

Synagra - Standaardtarwe gecertificeerd
Synagra - Standaardtarwe gecertificeerd

DATUM	NOTERING	VERSCIL	Notering uitgedrukt exclusief btw, tenzij anders vermeld
20 sep	95	=	€/stuk
20 sep	145-265	=	€/stuk
20 sep	735-960	=	€/stuk
20 sep	3,90-4,20	=	€/kg lev. gew.
24 sep	2,90-3,65	=	€/kg lev. gew.
16 sep	651,45	-1,81	€/100 kg koud karkasgew.
20 sep	1625-1800	=	€/stuk
20 sep	4,10-4,50	=	€/kg lev. gew.
24 sep	3,75-4,15	=	€/kg lev. gew.
16 sep	652,81	+1,67	€/100 kg koud karkasgew.
23 sep	41,5	=	€/stuk
23 sep	56,5	=	€/stuk
30 sep	1,475	+0,054	€/kg gesl. gew.
26 sep	2,00	=	€/kg gesl. gew.
23 sep	1,86	=	€/kg gesl. gew., excl. btw, excl. toesl.
30 sep	1,930	=	€/kg gesl. gew.
30 sep	1,26	=	€/kg lev. gew., incl. Belplume
25 sep	0,63-0,65	+0,06	€/kg lev. gew.
25 sep	1,29-1,31	=	€/kg lev. gew., incl. Belplume
24 sep	9,31	+0,54	€/100 stuks, excl. toesl.
24 sep	10,01	+0,54	€/100 stuks, excl. toesl.
24 sep	11,26	+0,59	€/100 stuks, excl. toesl.
24 sep	11,76	+0,59	€/100 stuks, excl. toesl.
24 sep	9,43	+0,24	€/100 stuks, excl. toesl.
24 sep	10,32	+0,23	€/100 stuks, excl. toesl.
16 sep	810,66	+2,42	€/100 kg
16 sep	264,21	+3,89	€/100 kg
24 sep	12,50-12,50	=	€/100 kg
24 sep	12,50-15,00	=	€/100 kg
24 sep	12,50-12,50	=	€/100 kg
26 sep	176,00	+1,00	€/ton
27 sep	178,50	+2,50	€/ton
25 sep	130,00	=	€/ton
26 sep	190,00	+1,50	€/ton
27 sep	191,50	+1,50	€/ton

Tom en Jacqueline Mertens-Bresseleers starten eerste commerciële agrivoltaïcs-plantage in Vlaanderen

“Panelen beschermen tegen hagel en zonnebrand”

Tom en Jacqueline uit Hal (Minderhout-Hoogstraten) zijn in de eerste plaats varkenshouders. Daarnaast telen ze ook bessen: bramen en blauwbessen. Boven die laatste teelt werden er enkele weken geleden zonnepanelen geïnstalleerd. Daarmee gaat het bedrijf Halberry bv uiteraard elektriciteit opwekken, maar het koppel streeft er vooral ook naar om bessen te telen in optimale omstandigheden. Ze zijn daarmee echte agrivoltaïcs-pioniers.

Liesbet Corthout

De panelen op het bedrijf van Tom Mertens bedekken een plantage van 7000 m². Ze zijn 48% transparant en 230 op 113 cm groot, en worden onder een hoek van 12 graden geplaatst. De regenwatergoot is momenteel nog verplaatsbaar en de juiste positie wordt nog gezocht.

Pilootproject

“Het is een pilot. Als de resultaten goed zijn, wil ik ook de overige 6 ha onder agrivoltaïcs zetten”, vertelt Tom ambitieus. “Wij zijn vooral op zoek naar een duurzame bescherming. Eerder werkten we al met folie, maar dat is een dure en geen duurzame oplossing. We probeerden ook al een vaste construc-

tie met hagelnetten, maar die bleek niet stabiel en de lichtcapaciteit en het microklimaat voldeden niet. Een andere optie was hoge tunnels van 5,60 meter waar de verluchting wel goed was, maar waar we de groei van de planten niet konden stilleggen. De omgeving is voor een blauwbes heel belangrijk. Concreet zochten wij naar een oplossing die goede bescherming biedt tegen hagel en genoeg bescherming tegen zonnebrand. Bovendien moet er een goede luchtcirculatie zijn die een microklimaat creëert. Dat alles vonden wij bij deze opstelling met de zonnepanelen boven de planten. Die planten staan trouwens op hoogte, voor een betere ergonomie én efficiëntere ▶

Dossier Agrivoltaïcs

Agrivoltaïcs is de combinatie van een teelt met de productie van energie via zonnepanelen. Die panelen staan in het veld of liggen boven vruchtdragende struiken of bomen. Bedoeling is om het gewas te beschermen en tegelijk elektriciteit te produceren. Een beloftevolle techniek, maar er zijn ook heel wat uitdagingen aan verbonden. In dit dossier bekijken we enkele cases. In Hal, helemaal in het noorden van de Antwerpse Kempen, werd recent de eerste commerciële plantage blauwbessen bedekt met PV-panelen. Intussen lopen er ook onderzoeksproeven met spinazie.

Tom Mertens: “De productie van blauwbessen onder zonnepanelen zal lager uitvallen. De prijs van de geproduceerde stroom moet dat compenseren.”

luchtcirculatie. Het feit dat we met goten werken, maakt dat drainwater wordt opgevangen en gezuiverd. In combinatie met de hemelwateropvang via de goten aan de panelen, hebben we zelfs meer water ter beschikking dan wat we nodig hebben voor onze productie.”

Vergunning

Tom gebruikte al deze argumenten bij zijn vergunningsaanvraag en hij slaagde erin om toestemming te krijgen om de structuur te plaatsen. “Er staat een haag omheen die het geheel aan het zicht onttrekt. In vergelijking met de 5 meter hoge tunnels die we hier eerst zouden zetten, is de landchapsvervuiling in deze opstelling verwaarloosbaar. We legden onszelf de bijkomende voorwaarde op dat de opstelling verdwijnt, mochten de planten ooit verdwijnen.”

“Dit is een proefopstelling. We vonden steun bij VLIF Innovatie. Coöperatie Hoogstraten is stakeholder, vanwege

het demonstrerende karakter. Met een oppervlakte van 7000 m² kunnen we echt wel op een commercieel interessante schaal werken. De planten onder de panelen zijn precies dezelfde als die in de rest van de plantage, dus op het vlak van productie zullen we een goede vergelijking kunnen maken. Maar uiteraard verzamelen we nog meer informatie. Er gebeuren continu lichtcaptatiemetingen om te bepalen hoe hoog de planten precies moeten staan onder de panelen. Een robot zal data registreren waarmee we aan de slag kunnen rond fenotypering. We gaan hier veel van leren.”

Bessen en stroom

Maar natuurlijk levert zo'n agrivoltaïcs-plantage niet enkel bessen, maar ook elektriciteit. Tom is hiermee niet aan zijn proefstuk toe. Hij is een van de trekkers van Halnet, een energiecoöperatie van de inwoners van Hal. “Ondanks de positieve omstandigheden voor de blauwbessenteelt zal de

productie onder zonnepanelen normaal gezien lager uitvallen dan de gangbare productie. We hebben berekend welke elektriciteitsprijs we minstens moeten hebben om een productieverlies in de bessen van 25% te compenseren. Hier komt een batterij om beter te kunnen inspelen op de markt. Via Halnet hebben we daar al ervaring mee. We weten hoeveel stroom er de dag nadien nodig zal zijn. Stroom inkopen doen we op de termijnmarkt op basis van de elektriciteitsconsumptie van de aangesloten Halnet-leden. Daarnaast lossen we zelf de fysieke onbalans op door gebruik te maken van onze batterijen.”

“Dit hele initiatief is en blijft een leerschool, zowel qua optimalisatie van de bessenteelt als naar commercialisatie van elektriciteit tegen de achtergrond van een voortdurend wijzigende wetgeving.” ■

Dit is een leerschool voor de bessenteelt en de elektriciteitsproductie.

Sensors zorgen voor constante dataverzameling zodat de opstelling op termijn nog verbeterd kan worden.

Zes cultivars getest onder agrivoltaïcs

Spinazie in de schaduw

Zonnepanelen op een landbouwbedrijf zijn niet nieuw: op daken hernieuwbare energie opwekken is namelijk een uitstekende manier om het elektriciteitsverbruik van het bedrijf te compenseren. Zonnepanelen boven de gewassen op het veld plaatsen, lijkt minder vanzelfsprekend. Toch is het cruciaal dergelijke systemen te onderzoeken, aangezien traditionele zonneparken veel ruimte innemen; ruimte die schaars is of waar we vruchtbare landbouwgrond voor zouden moeten opofferen.

Met een agrivoltaïcs-teeltsysteem (AV) wordt de combinatie van zonne-energie en gewasproductie op hetzelfde land echter wel mogelijk. Door middel van een doordacht AV-ontwerp, blijft er genoeg licht en plaats over voor de gewassen om te groeien, terwijl het land dubbel efficiënt wordt benut.

Duaal landgebruik in België

Een AV-veld is een volwaardig duaal productiesysteem. De landbouwer kan – mits een slim ontwerp – naast een goed gewas, dus ook extra energie oogsten. De zonnepanelen in agrivoltaïcs systemen capteren maar een deel van de inkomende straling, waardoor er

voledige licht beschikbaar blijft voor de planten. Hierbij komt nog een mooie bonus: de energie-omzettingsefficiëntie van zonnepanelen ligt ongeveer vijf keer hoger dan die van planten door middel van hun fotosynthese. Maar uiteraard betekent minder licht voor het gewas ook een reductie in productie, hoewel we hier een optimum trachten te zoeken. De zonnepanelen kunnen boven het gewas of zoals windschermen tussen het gewas geplaatst worden. De gewassen kunnen hierdoor een gewijzigd microklimaat gewaarworden, waarin ze bijvoorbeeld beschermd zijn tegen wind of felle zomerzon. Belangrijk om te beseffen is wel dat niet elk gewas

geschikt is voor agrivoltaïcs. Sommige gewassen kunnen beter omgaan met schaduw en veranderde lichtomstandigheden die ontstaan door de panelen, terwijl andere gewassen er sterker onder kunnen lijden. Daarom is het essentieel om voor elk systeem de juiste gewassen te kiezen om zowel de landbouwopbrengsten als de energieopbrengst te optimaliseren. Ook is de juiste rassenkeuze essentieel – een vraagstuk waar nog veel onzekerheden bij bestaan. Spinazie staat bekend als een gewas dat relatief goed schaduw kan verdragen.

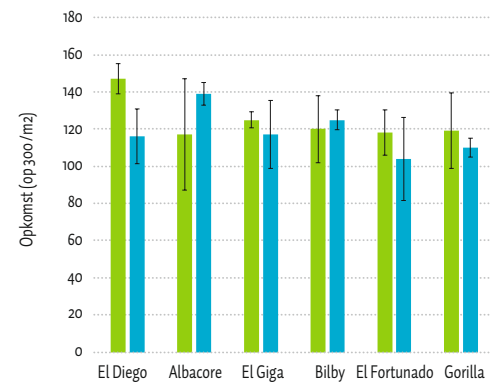
Cultivarselectie

Op de pilootboerderij TRANSfarm van de KU Leuven worden agrivoltaïcsproeven uitgevoerd voor volleldteelten. De proefopstelling vergelijkt zonnepanelen op hoogte met verschillende referentievlakken, wat in de nazomer ongeveer 30% beschaduwing veroorzaakt voor de gewassen. Ook de innovatieve Solhyd-waterstofpanelen maken deel uit van deze opstelling en dragen bij aan de productie van her- ▶

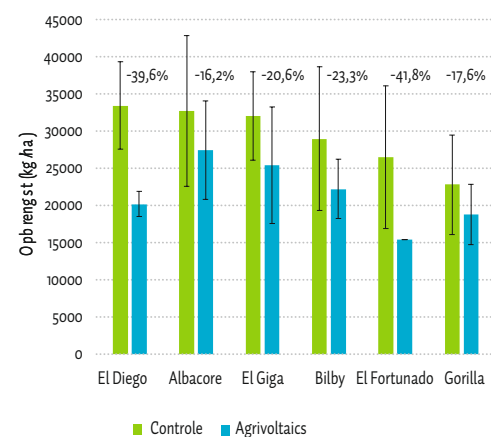

nieuwbare brandstof. In de nazomer van 2023 werden in deze proefopstelling zes spinaziecultivars, bestemd voor de industrie, met elkaar vergeleken. Deze cultivars werden geselecteerd door de zaadhuizen en zijn gekozen op basis van verschillende ouderlijnen en groeisnelheden. Na een bodemanalyse en bemesting werden per cultivar en conditie (AV of controle) vier gerandomiseerde proefveldjes ingezaaid met een dichtheid van 300 zaden/m². Er werd één vooropkomst-behandeling met herbicide toegepast,

Figuur 1. Gemiddelde gewasopkomst van de zes cultivars voor het controle- (groen) en agrivoltaics- (blauw) proefveld. Gemiddelde zaaidichtheid was 300 zaden per m²

Figuur 2. Gemiddelde gewasopbrengst bij oogst (totale biomassa) van de zes cultivars voor het controle- (groen) en agrivoltaics- (blauw) proefveld.

evenals twee fungicidebespuitingen. Na bepaling van de opkomst werd de gewashoogte en *canopy cover* periodisch opgemeten. Daarnaast werd het bladgroengehalte en de fotosynthesecapaciteit van de planten bestudeerd. Uiteindelijk werd de verse biomassa – de effectieve opbrengst – bepaald.

Cultivarspecifieke gewasopbrengst onder agrivoltaics

Hoewel de opkomst onder agrivoltaics over het algemeen vergelijkbaar was met de controle, werd al snel duidelijk dat er een behoorlijke variabiliteit in het veld aanwezig was. De proefplots direct onder de zonnepanelen werden sterker beïnvloed door de regenval dan eerst gedacht. Vooral de druipranden aan de onderkant van de panelen zorgden voor een ongelijkmatige groei. Ook hadden tegen het einde van de proef enkele percelen te kampen met wateroverlast. Ondanks een vrij gelijkaardige opkomst (figuur 1) vertoonden de verschillende cultivars duidelijk uiteenlopende groeipatronen. Over het geheel genomen was de gewashoogte per ras vergelijkbaar tussen de controle en agrivoltaics, maar de traagst groeiende cultivars waren bij het begin van de herfst duidelijk nog niet maximaal ontwikkeld. Vanwege de aanhoudende regenval in het najaar werd echter beslist om alle cultivars (vroeg en late) gezamenlijk te oogsten.

De oogstresultaten geven ons een betere kijk op de effecten van de zonnepanelen (figuur 2). Over de gehele lijn werd een biomassareductie van ongeveer 26% waargenomen, wat mooi aansluit bij de vuistregel '1% licht is 1% oogst'. Toch mogen we dit niet veralgemenen. Er was ook een duidelijk cultivareffect te zien, dat een aanzienlijke invloed had op de opbrengst, waarbij Gorilla en Albacore het beste deden onder AV-beschaduwning. Cultivars El Diego en El Fortunado gaven de minste productie (tot wel -40%) onder AV. Ook bij het bestuderen van de planten-

fysiologie komt dit raseffect naar boven. Het verschil in de fotosynthese lichtresponscurve (wat een maat is voor de fotochemische efficiëntie van de fotosynthese) tussen twee rassen is namelijk veel groter dan het verschil tussen de teeltomstandigheden (agrivoltaics versus controle).

Adviezen

Hoewel elk AV-systeem zijn eigen randvoorwaarden heeft, maakt dit onderzoek duidelijk dat er ook veel belang moet gehecht worden aan de juiste rassenkeuze. Ook werd duidelijk dat de variabiliteit van het proefveld het moeilijk maakt om duidelijke conclusies te trekken. De sterke verschillen in de opbrengsten tussen de cultivars gegroeid onder de zonnepanelen, toont aan dat het economisch optimum significant beter of slechter kan uitdraaien. In deze proef werd een late zomerteelt onderzocht met veel wateroverlast vlak voor de oogst. Een langere winterteelt, of net een feller belichte zomerteelt zou voor een ander opbrengstprofiel kunnen zorgen. Anderzijds is de teelt van babyleaf-spinazie een mogelijke piste om de opbrengst onder zonnepanelen te maximaliseren. Dat marktsegment heeft duidelijk andere eisen dan industriespinazie, getest in dit onderzoek. Duidelijk is dat kennis over de schaduwtolerantie van verschillende rassen een belangrijke meerwaarde zou zijn alvorens aan een agrivoltaics-teelt te beginnen. ■

Aan dit artikel werkten mee: Zoë Scheerlinck, Thomas Reher, Bram Van de Poel (KU Leuven, Afdeling Plantenbiotechniek & Leuven Plant Instituut); Jan Diels (KU Leuven, Departement Aard- en Omgevingswetenschappen & Leuven Plant Instituut) en Wouter Merckx (KU Leuven TRANSfarm & Leuven Plant Instituut).
Met dank aan Syngenta en Rijk Zwaan voor het aanleveren van het zaadgoed.

Agri-voltaics als uitbreiding van je teeltplan

Elektriciteit en planten oogsten

De groeiende wereldbevolking brengt een grotere wereldvraag naar voedsel en energie met zich mee. Photovoltaïsche (PV) systemen behoren tot de belangrijkste technologieën voor een duurzame energietransitie. Maar er is ruimte voor nodig. Agri-voltaics biedt de mogelijkheid om land tweeledig te gebruiken, door een teelt te combineren met elektriciteitsproductie via PV.

Liesbet Corthout

Uiteraard brengt dit systeem uitdagingen met zich mee. Het is zaak om de beste PV-technologie te bepalen, met de kleinste impact op de gewassen die eronder groeien.

En Boerenbond?

In 2010 had het Hoofdbestuur van Boerenbond een standpunt ingenomen over het plaatsen van PV-installaties in agrarisch gebied. Dat liet weinig ruimte voor zonnepanelen daar. Maar de recente ontwikkelingen hebben de situatie veranderd. Op 23 september van dit jaar bepaalde het Hoofdbestuur een nieuw standpunt over deze technologie. Boerenbond heeft geen bezwaar tegen zonnepanelen op verharde oppervlakten in het agrarisch gebied (daken, waterbassin, serreconstructies ...) en verkiest dit boven plaatsing op onverharde oppervlakten. Op onverharde oppervlakten in het agrarisch gebied kunnen zonnepanelen enkel indien er een landbouwtechnische meerwaarde is voor de landbouwproductie op de desbetreffende percelen. Installaties kunnen bovendien enkel op constructies worden gelegd die er zonder de panelen ook zouden staan. Hierbij kan worden gedacht aan constructies ter vervanging van hagelnetten of op schuilinfrastructuur voor grazend vee. Panelen worden bijgevolg in functie

van de (meerwaarde voor de) landbouwactiviteit geplaatst en verdwijnen als de landbouwactiviteit verdwijnt. De landbouwer heeft daarom ook een belangrijke rol in de installatie, hetzij als eigenaar, hetzij als uitbater. Boerenbond vraagt landbouwers die overwegen om zonnepanelen op onverharde oppervlakten in het agrarisch gebied te plaatsen wel steeds om ook na te gaan of alle economisch verantwoordte opportuniteiten voor installaties op daken ten volle benut zijn. PV-installaties zonder meerwaarde voor de landbouwproductie zijn niet welkom op onverharde oppervlakten in het agrarisch gebied. Boerenbond is partner in het project Hyperfarm dat de mogelijkheden van agrivoltaics onderzoekt en ook bekijkt hoe ze dit in onze buurlanden aanpakken. Het project kende een uitloper in een Vlaio LA-traject (een traject met focus op landbouw) dat verder wil onderzoeken hoe deze technologie het efficiëntst mogelijk kan worden gebruikt voor de productie van zowel voeding als energie. ■

Agri-voltaics kan je overal toepassen, maar in het Vlaio-traject kozen we bewust voor fruitteelt.

Tom Schaeken
consulent Energie & Klimaat
tom.schaeken@boerenbond.be

Op elk perceel, boven elke teelt

In theorie kan je agrivoltaics (AV) uitrollen op elk perceel én boven elke teelt. Boerenbond en KU Leuven leerden uit tests op 3 pilotsites dat AV in Vlaanderen best fijnmazig kan worden uitgerold, rekening houdend met teelttechnische en bedrijfsspecifieke parameters. In het Vlaio LA-traject Agri PV kozen we dan ook specifiek voor toepassing in de fruitteelt waar het plaatsen van regenkappen en hagelnetten boven fruitgewassen (peer, kers, bessen ...) courant en algemeen aanvaard is, ook door omwonenden. Ondanks de innovatiebereidheid in de sector en de beschikbare technologie, gebeurt de overstap naar AV traag. Met onze projecten Hyperfarm en Vlaio Agri PV willen we bijdragen aan meer teelttechnische kennis voor een rendabele fruitteelt onder AV en zoeken we de juiste competentie om een investeringsbeslissing te maken. Een passend beleidskader om AV-projecten met meerwaarde voor de sector te vergunnen ontbreekt momenteel. Ook hiervoor verzamelen we de juiste input en argumentatie.

www.hyperfarm.eu

Dit project werd gefinancierd via het onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon 2020 van de Europese Unie onder subsidienummer 101000828.

Witloofteelt in de kijker tijdens Dag van de Landbouw

Op 15 september was Sanac tijdens Dag van de Landbouw aanwezig bij een van de belangrijke witloofteelers in Kampenhout. Vanuit Brussel, de bakermat van het witloof, breidde de teelt zich verder uit naar de randgemeenten, waarna het aantal bedrijven de laatste decennia opnieuw afnam.

Frederik Goossens, Sanac Fyto

Zaai, rassenkeuze en teelt

De zaai van witloofpercelen gebeurt, afhankelijk van het ras, rond mei.

Het perceel groeit door tot we rooien vanaf september-november. Op dit perceel heeft de teler het ras Bingo gezaaid. Bingo is een vroegere variëteit die vooral geschikt is voor oogst in november.

Witloof is een complexe tweejarige teelt. We starten met de teelt van wortels op het perceel, waarop men in een tweede cyclus een gesloten witloofkrop produceert.

Oogstklare witloofwortelen

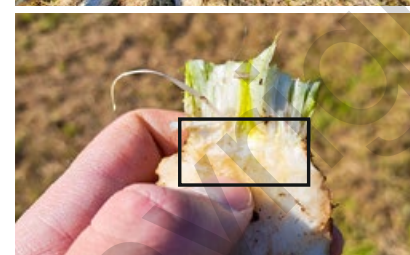
Het bepalen van de rijpheid van de witloofwortel is zeer moeilijk. Men kan de rijpheid niet meten en de witloofteeler moet verder gaan op zijn ervaring. Enkele tips die witloofteelers gebruiken om de rijpheid te bepalen:

De kleur van het gewas wanneer het loof van de wortel begint geel te verkleuren, dan is de wortel aan het afrijpen. Wanneer men de witloofwortel overlangs doorsnijdt dan kan men een klein gaatje zien onder het groeipunt. Het hartje van de witloofwortel mag

niet groen zien maar moet geel verkleuren. Ook moet de kraag bij het afsnijden mooi gesloten zijn. Bij het overlangs doorsnijden moet de witloofwortel kraken. Dit zijn enkele tips die witloofteelers gebruiken om de rijpheid te bepalen.

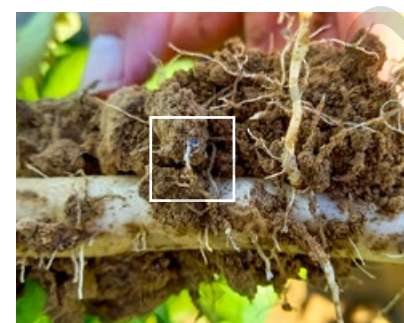
Ontwikkeling witloofkrop

De vroege variëteiten zoals Bingo begint men begin oktober te rooien. Na het rooien gaat men de wortelen sorteren en laat men de wortelen nog 14 dagen narijpen in de frigo. Na het intafelen komen de witloofwortelen in een klimaatgestuurde witloofcel terecht. Na een drietal weken zijn de witloofkroppen oogstklaar. De overige wortels bewaren in de frigo en wachten hun beurt af om witloof te produceren.

Situatie op 15 september. Boven een wortel, te vroeg om te rooien. In het midden zien we het zachte plantweefsel onder de kraag. Onder zien we de doorsnede van de kraag wit kleuren. Over een drietal weken zijn deze wortelen oogstklaar.

Enkele problemen die dit wortelseizoen veel voorkomen

Wollige wortelluis op witloofwortel begin juni op een perceel in Kampenhout. Bij grote aantasting wordt een witte substantie afgescheiden.

Wollige wortelluis

Deze zomer was er op verschillende percelen een aantasting door de wollige wortelluis. De geelwitte luizen zitten ondergronds. De wortelluizen zuigen ondergronds aan de witloofwortel, in erge gevallen kan de witloofwortel afsterven. Bij grotere wortels daalt het gewicht en vermindert de wortelinhoud.

Cyclus. De luizen vliegen vanaf de piekperiode (mei-juni) gedurende 2 à 3 weken naar de percelen. Een model voorspelt de vlucht op basis van een totale temperatuursom. Controleer tijdig en voer een behandeling uit met

een op- en neerwaarts systemisch middel. Enkel middelen op basis van spirotetramat zoals Movovento en Ultor 150 OD zijn erkend (niet meer toegelaten vanaf 1 juli 2025).

Witloofmineervlieg

Van juni-oktober gebeuren wekelijks waarnemingen voor de mineervlieg. Bij het overschrijden van de schadedrempel wordt een waarschuwingsbericht uitgestuurd.

Cyclus. De eerste (mei-juni) en de tweede generatie (juli-augustus) larven tasten het groeipunt aan. De derde generatie larven (september-oktober) komt in de forcerie terecht en mineert via het blad naar de wortelhals. Bij te diepe gangen is het witloof onverkoopt. Voor de bestrijding kan Minecto One (dit product niet meer toepassen na 31 juli) met cyantraniliprole met een opwaarts systemische en translaminaire werking.

Ziekte in witloofwortelen

Natte warme omstandigheden leiden tot een hoge ziektedruk in witloofwortelen met onder meer sclerotinia, *Phytophthora cryptogea*, pseudomonas en erwinia.

Sclerotinia. Bestrijding van sclerotinia op het veld kan met Luna Sensation of met middelen zoals Signum. Luna Privilege is enkel toegelaten in een na-oogstbehandeling via bespuiting op de transportband of bij dompelen, of in de forcerie in een kraagbehandeling bij het intafelen. Pas maximaal eenmaal een product op basis van fluopyram toe per teelt. Door de vele regen zien we dat de witloofwortelen veel blad hebben ontwikkeld. Dit kan leiden tot bacterieaantastingen tijdens de forcerie. We zien dan bruine kringen bij het afsnijden van de witloofwortelen.

Phytophthora cryptogea. In de bodem kunnen rustsporen 4 tot 6 jaar overle-

ven. Op vochtige plaatsen bij een temperatuur van 20 tot 25 °C zetten rustspores (oöspores) om tot actieve zoösporen die worden aangetrokken door waardplant-specifieke stoffen, waarna ze via de haarwortels binnendringen. In de forcerie gebeurt dit bijvoorbeeld via besmette wortelen uit het veld. De schimmel infecteert het snijvlak onderaan, waarna de wortel naar boven toe bruin kleurt. Bij hydroteelt verspreiden de sporen snel via het proceswater bij warmere temperaturen. In het veld kan een bestrijding met producten op basis van fosetyl-aluminium (Aliette WG). Previcur Energy (310 g/l fosetyl + 530 g/l propamocarb) kan in de forcerie, onmiddellijk na het intafelen. Let op, om MRL-overschrijding te voorkomen, is het verboden om fosetyl toe te passen tijdens de opslag of de forcering van wortels die reeds op het veld behandeld werden met fosetyl. Ook middelen op basis van mandipropamid zoals Revus en Otaprio, zijn mogelijk voor na-oogstbewaring in de forcerie. Ook hier mag maximaal één toepassing in de opeenvolgende stappen van de teelt (wortelteelt, bewaring en forcerie). ■

Sclerotinia-ontwikkeling op witloofwortel op een perceel in 2023.

Vlamingen die al meer dan 20 jaar boeren in Wallonië

Het team rundveeconsulenten van Boerenbond vertoefde afgelopen zomer een dag in de buurt van Houffalize om enkele melkveebedrijven te bezoeken. Dit melkveebedrijf in Steinbach werd 24 jaar geleden aangekocht door de familie Van den Haute-Jochems, afkomstig uit Vlaanderen.

Sander Hoogstijns, sectorconsulent

Wanneer we het erf opdraaien van de familie Van den Haute-Jochems zien we dat de voorkant van de stal en woning typisch voor de streek zijn, maar de boxen voor de huisvesting van de kalveren buiten komen ons toch heel bekend voor en zijn van Vlaamse

makelij. Dirk, Christel (de zus van Bart Jochems, voorzitter van de vakgroep Melkvee Antwerpen), Sara en Bert (twee van de vier kinderen) staan ons al op te wachten. Ze wonen al meer dan 20 jaar in Wallonië maar ontvangen ons in het Nederlands, toch altijd iets makkelijker voor een bedrijfsbezoek.

Integreren in de regio

Dirk en Christel leerden elkaar kennen in Geel. Hier volgden ze allebei een bacheloropleiding landbouw. Toen de vader van Christel op zeer jonge leeftijd overleed, zette zij samen met haar moeder het ouderlijk bedrijf in Vlimmeren verder. Nadien kwam zoon Bart op het bedrijf en nam hij het ouderlijk bedrijf over. Dirk en Christel moesten dus op zoek naar een ander bedrijf. Na een intense zoektocht kwamen ze het huidige bedrijf tegen dat werd uitgeroepen door twee broers. De sterktes van dit bedrijf waren de regio, de genetisch goede veestapel en het grote melkquotum van meer dan 800.000 liter. Dirk

en Christel integreerden zich meteen in het dorp door deel te nemen aan lokale activiteiten. Dit werd en wordt door de buurtbewoners geapprecieerd. Hun kinderen volgden deels school in de regio maar voor hun verdere studies kozen ze voor een landbouwrichting in Vlaanderen.

Mais telen een uitdaging

Omdat het bedrijf 550 meter boven de zeespiegel ligt, vormde mais telen een uitdaging. De eerste vijf jaar werd er daarom ook mais getransporteerd van Vlaanderen naar Wallonië. Nadien probeerde men door de combinatie van vroeg te zaaien en een ras te gebruiken met een FAO van maximaal 180-190 mais in de eigen regio te telen. Vroege nachtvorst in september en oktober gooide hier al enkele keren roet in het eten. De laatste jaren lukt de teelt van mais steeds beter. Christel maakt al lachend de opmerking dat de klimaatopwarming zo toch nog voordelen heeft.

Maximale uit gebouwen halen

Na 20 jaar boeren op de huidige locatie werd in 2020 werd een nieuwe serre-stal van Veestal in gebruik genomen. Men koos voor diepstrooiselboxen in combinatie met een voergang in het midden van de stal. De boxen worden een keer per week ingestrooid met een mengsel van stro en kalk. Momenteel zijn er 280 melkkoeien op het bedrijf aanwezig. De droge koeien en jongvee bevinden zich in de stallen waar vroeger de melkkoeien gehuisvest waren. De inrichting van deze stallen werd aangepast aan de diercategorie die er zich in bevindt. Dirk en Christel vertellen hoe de binnenkant (inclusief mestkelder) van de oude gebouwen meermaals werd gewijzigd in de 20 jaar dat ze nu actief zijn op het bedrijf.

Mest anders bekeken

Tijdens ons bezoek op woensdag 21 augustus was de loonwerker nog volop

mest aan het uitrijden op grasland. Dat gebeurde met twee combinaties. Tot 15 september kan men mest uitrijden op grasland. Voor deze gift werd er gebruikgemaakt van injectie. In het voorjaar gebeurt de verspreiding meestal vollevelds. Dit jaar heeft men meer dan 100 ha grasland in gebruik, men streeft ernaar om dit om de 4 weken te maaien. De meeste veldwerkzaamheden worden uitbesteed aan een loonbedrijf. De prijzen van loonwerk zijn hier hoger dan wij in Vlaanderen gewoon zijn. De prijs om mest af te zetten kent men niet. In deze regio is er een mesttekort, dus krijgen veehouders zelfs extra geld indien ze mest afvoeren naar collega-landbouwers.

Voeding en gezondheid

De koeien worden tweemaal per dag gemolken in een swing-over-melkstal van BouMatic. Men heeft gekozen om het individueel krachtvoer te verstrekken in de melkstal. Naast gras en mais maakt men gebruik van bijproducten zoals perspulp en bierdrif (ProtiStar). Voor de begeleiding van de rantsoenen schakelt men de hulp in van Jan van Middelaar. In de regio een dierenarts vinden voor het uitvoeren van een keizersnede is geen probleem, maar een dierenarts voor bedrijfsbegeleiding en het proactief zoeken naar oplossingen, is er geen makkelijke opdracht. ■

Dirk Van den Haute en Christel Jochems

Gemengd melkvee met een swing-over-melkstal van BouMatic

Steinbach, provincie Luxemburg.

Omdat het bedrijf 550 meter boven de zeespiegel ligt, vormde mais telen een uitdaging.

Jan Vermeiren

- Onderneming: Hoender-Ei bvba
- Zaakvoerder: Jan Vermeiren
- Overname: 2023
- Ligging: Wuustwezel (Antwerpen)
- Sector: pluimvee-leghennen

Jan Vermeiren nam het ouderlijk pluimveebedrijf over “Ik heb kunnen leren van de ervaring van mijn vader”

Sinds kort bezit Jan Vermeiren 100% van de aandelen van bvba Hoender-Ei. Dat is het pluimveebedrijf dat zijn vader Johan uit de grond stampte en waarin Jan al een tiental jaren meedraaide. Maar een volledige overname is toch nog wat anders. Want hoe zorg je ervoor dat ook de kinderen die het bedrijf niet verderzetten toch hun deel van de koek krijgen? De familie Vermeiren slaagde erin die knoop netjes te ontwarren, met behulp van de boekhouder en het team van KBC Agro.

“Ik heb in 1981 het bedrijf van mijn ouders overgenomen”, blikt Johan terug. “Toen hadden ze hier nog enkel rundvee. Maar al snel kwam het melkquotum, wat een grote kost met zich meebracht. Bovendien is grond hier in Loenhout duur en

die heb je nodig voor rundvee. Ik ben dan gaan zoeken of ik er iets bij kon doen en dat werd een kippenstal. We bouwden hier een stal voor 50.000 kippen en daar heb ik 20 jaar in gewerkt. In 2005 kwam dan het plan om te stoppen met de koeien

en om met Hoender-Ei te starten. Dat bleek nog niet zo eenvoudig, vooral de vergunningen hebben lang aangeslept. Maar uiteindelijk konden we bouwen en nu leven hier 180.000 kippen in koloniehuisvesting. In totaal gaat het over negen etages, verdeeld over drie verdiepingen. Jan werkte tot dan nog in de bouw. Toen Hoender-Ei uiteindelijk op de rails stond, is hij er bij in gekomen en kocht hij 30% van de aandelen. De timing zat goed, want na tien jaar zou ik 65 zijn en kon hij volledig overnemen. Dat was het plan en dat is dus ook gebeurd.”

Ruimte om te financieren

“Qua pluimveehouderij heb ik die tien jaar kunnen gebruiken om te leren van iemand met meer dan twintig jaar ervaring in de sector. Ik had altijd wel interesse in het bedrijf, maar de kneepjes van het vak heb ik op een rustige manier kunnen aanleren. De financiering was ook op een berekende manier bekeken”, vult Jan aan. “De inrichting van het bedrijf was na tien jaar afbetaald en er was ruimte om te financieren. Mijn broer en zus hadden geen interesse om over te nemen, maar zij moesten wel correct uitgekocht kunnen worden.” Het ondernemersklimaat in de landbouwsector lijkt misschien op het eerste

“Je moet een goed bedrijf hebben, dat financieel sterk staat.”
Marc Uytendewilligen, adviseur Agro bij KBC, die de familie begeleidde tijdens de bedrijfsvername.

“Stoppen is lastiger dan starten. Je geeft je levenswerk door.”

gezicht niet gunstig. Maar niets wat ze hier nog niet hebben meegemaakt. Johan bekijkt het eerder pragmatisch. “In al die jaren dat we dit bedrijf hebben, is er al veel miserie geweest. Het klimaat leek eigenlijk nooit gunstig: de fipronilcrisis, vogelgriep ... Het is altijd wat geweest. Maar elke crisis heeft zijn opportuniteiten.”

Niet over één nacht ijs

“Ze zijn hier zeker niet over één nacht ijs gegaan”, weet Caroline Verhoeven, als relatiebeheerder Agro bij KBC het eerste aanspreekpunt van de familie Vermeiren. “Vijf jaar geleden hebben we al samengezeten met de familie en boekhouder over de aanpak van een overname; met name waardebepaling is dan essentieel. Je moet wat van de sector kennen om daarvan een concrete inschatting te maken. Dat heeft Johan gedaan. Een bedrijfsrevisor bevestigde dat het geraamde bedrag realistisch was en daarna is alles in een versnelling geraakt. Bij dit hele proces is het familiale verhaal heel belangrijk. Zowel de overlater, de overnemer als de andere kinderen moeten met de neus in dezelfde richting staan. Hier was dat draagvlak er.” “Het overleg is altijd constructief geweest”, vult Johan aan. “Er zijn geen worden gevallen. KBC was ook al onze huisbankier, dus ze kwamen hier geregeld over de vloer. Dat helpt.”

Gezond bedrijf

“De rode draad is dat je een goed bedrijf moet hebben, dat financieel sterk staat”, aldus Marc Uytendewilligen, adviseur

Agro bij KBC. “Dit was al een gezond bedrijf, met een degelijke toekomstvisie. En die is er nu nog.” “Verder zijn er twee zaken cruciaal bij een familiale bedrijfsverdracht. Ten eerste: begin er op tijd over te praten, zodat je het proces tijd kan geven. En ten tweede: vergeet de rest van het gezin niet. Je moet de hele familie betrekken. Dat hebben ze hier perfect gedaan. Ze hebben op tijd de juiste adviezen ingewonnen en die gedeeld met alle betrokkenen. Je moet met Kerstmis iedereen nog in een goede sfeer over de vloer kunnen krijgen.”

Goed werkend systeem

“Samen met mijn vader heb ik een systeem ontwikkeld dat goed werkt voor ons. We zetten onze jonge hennen altijd op in augustus. Die leggen dan het jaar rond, tot nieuwjaar het volgend jaar, dan gaan ze in de rui en daarna komen ze terug in de leg tot eind juni. Dan gaan ze naar het slachthuis en daarna begint de cyclus opnieuw. Onze manier van werken maakt dat wij in de jaren dat wij bezig zijn één toom kippen hebben uitgespaard. Als je rekent aan 5 euro per stuk plus het schoonmaken, ontsmetten, de vangploegen ... dan weet je dat dit voor ons gunstig is. Logisch dus dat wij graag op onze manier werken. En dat zet ik ook zo voort na de overname. We zijn tevreden van onze manier van werken, dus we blijven onze eigen weg gaan. En hoewel ik nu 100% eigenaar ben, komt mijn vader nog wel geregeld langs.” “Stoppen is lastiger dan starten”, rondt Johan af. “Het is je levenswerk dat je doorgeeft. Maar er is toch niks mooiers dan dat kunnen doorgeven aan je zoon. Ik ben nu met pensioen en ik heb altijd horen vertellen dat je dan moet doen wat je graag doet. Dus ik ben nog heel vaak hier op het bedrijf. Ik woon nog altijd in dezelfde straat, dus met mijn fiets ben ik snel hier en snel weer thuis.”

Benieuwd wat KBC kan betekenen voor jouw land- of tuinbouwbedrijf? Alle informatie van onze experts vind je op www.kbc.be/agro

“Wij, Vlaamse boeren doen écht ons best”

Jan Banckaert is een goedlachse melkveehouder uit Waarschoot die zijn hart verloor aan het verzorgen en fokken van roodbonte koeien. Hij is altijd positief ingesteld, maar kan er met zijn hoofd niet bij dat landbouwwetten worden opgesteld door mensen die amper in aanraking komen met de praktijk. Ook de afstand tot de consument baart hem zorgen.

Sanne Nuyts

Jan is een gezellige spraakwaterfall met het hart op de tong. Hij is zeer trots op de Vlaamse landbouwsector, maar maakt zich zorgen over de toekomst ervan. “Wij krijgen regels opgelegd die berekend zijn met

een computerprogramma”, zegt Jan, “maar geen enkel jaar is voorspelbaar in onze sector. Dat maakt dat die regels vaak onhoudbaar en heel frustrerend zijn, want wij doen echt ons best.”

Wat is volgens jou de grootste uitdaging binnen de landbouwsector?
 “Consumenten zouden meer betrokken moeten zijn bij de landbouw. Zij hebben geen idee van hoeveel regels wij opgelegd krijgen, en hoe hard wij werken om aan die regels te voldoen. De Vlaamse landbouw is een van de duurzaamste ter wereld, en toch lijken onze inspanningen nooit genoeg. Het is zo jammer dat vruchtbare landbouwgrond, waar onze voorouders heel hard voor gewerkt hebben, plaats moet maken voor bos en heide. Te weinig mensen beseffen dat lokale boeren zorgen voor ons duurzaam eten, en dat

ontmoedigt, denk ik, velen van ons. Vanwaar moet het eten in de toekomst dan komen? Waar doet men beter?”

Wat maakt jou zo trots om boer te zijn?
 “Het mooiste aan boer zijn vind ik dat we alleskunnners zijn, dat we prachtige producten afleveren, en dat geen enkele dag hetzelfde is. We onderhouden onze machines, we selecteren stieren voor fokkerij, we insemineren onze koeien, we melken ze, we bewerken het land, we produceren eten voor mens en dier, en we hebben een serieuze boekhouding. Dat allemaal zelf kunnen doen, geeft mij heel veel voldoening. Mijn ouders hadden geen landbouwbedrijf, maar mijn grootouders wel. Toen ik 12 jaar oud was, wist ik al zeker dat ik boer wilde worden. Ik ging op ieder vrij moment met mijn fiets naar de boerderij. Die band met de dieren, de natuur, het land en de open ruimte zat bij mij altijd heel diep. Ik word gelukkig van alles te zien groeien en bloeien. Ik kan mezelf ook helemaal verliezen in fokkerij. Ik heb alle vakbladen van roodbonte koeien uit Zwitserland, Nederland en Duitsland. Ik volg dat allemaal op, en ik ken alle stieren vanbuiten.”

Hoe zie jij de toekomst van de Vlaamse landbouw?
 “Ik ben er gerust in dat er een moment gaat komen waarop iedereen zal beseffen dat voedsel van eigen bodem toch wel belangrijk is. Niet alleen hier kenden we een nat jaar met kleinere oogst-opbrengsten, ook in andere delen van Europa staat alles onder water, of is het veel te droog. Met de oorlog in Oekraïne ervaren we wat het is om afhankelijk te zijn van andere landen. Er komt een moment waarop onze boeren terug het respect zullen krijgen dat ze verdienen, en hopelijk is het dan nog niet te laat.”

Je loopt tegen je pensioen aan, hoe ziet de toekomst van je bedrijf eruit?
 “Het is moeilijk om te voorspellen wat er met ons bedrijf zal gebeuren, want wij hebben voorlopig geen overnemer. Soms is het wel hard om te beseffen dat het hier kan stoppen, want dit bedrijf is echt ons levenswerk. Ik zeg altijd dat starten niet zo moeilijk is als stoppen, en dat is bij veel collega's zo. Er zullen veel mooie landbouwbedrijven verdwijnen in de komende 10 jaar. Een groot deel van de landbouwers zal met pensioen gaan, en de nieuwe generatie durft niet starten omwille van grote onzekerheid.” ■

Jan heeft alle vakbladen over roodbonte koeien van Zwitserland, Nederland, België en Duitsland.

Wie?

Jan Banckaert is een melkveehouder met een hart voor roodbonte koeien. Hij maakt zich zorgen over de toekomst van zijn mooie sector, want net als de burger, komen ook de mensen die de wetten opstellen te weinig in aanraking met de landbouw.

Waarom lid?

Jan is lid van Boerenbond omdat hij het belangrijk vindt dat de belangen van de sector met de nodige kennis verdedigd worden.

Toekomstdromen?

Jan zijn pensioen komt dichterbij, en zonder opvolger weet hij voorlopig niet hoe de toekomst van zijn bedrijf eruit zal zijn. Toch is hij nog steeds bezig met het optimaliseren van de veestapel en de gebouwen op zijn bedrijf.

“Onze inspanningen lijken nooit genoeg.”

Meer zien?

Wil je meer zien en horen over de passie van Jan, scan dan deze QR-code.

© SANNE NUYTS

“Wij telen biologisch fruit en walnoten”

Stefan Raymaekers en Ann Weckx baten in Assent het biologisch fruitteeltbedrijf Reinroods biofruit uit. Ze telen op zo'n 8 ha appels en peren. Daarnaast telen ze ook nog walnoten, in samenwerking met Anns broer Hugo en zijn vrouw Katleen. Het grootste deel van die noten gaat naar het Notenkrakkenproject van Cera.

Sanne Nuyts

“Wij hebben altijd goed samengewerkt met vier”, vertelt Stefan. “Tot enkele jaren geleden teelden we biologisch fruit op zo'n 24 ha, maar toen Hugo met pensioen ging, hebben Ann en ik het bedrijf verkleind. De teelt van walnoten doen we nog wel met z'n vieren, maar die is redelijk extensief.”

Overstap naar biologisch

Stefan, Ann, Hugo en Katleen maakten in 1999 met hun bedrijf de omschakeling naar biologische fruitteelt. “Die manier van werken lag meer in lijn met onze filosofie”, vertelt Hugo. “Wij willen producten afleveren die hand in hand gaan met de natuur. Die omschakeling liep zeker niet van een leien dakje. We zijn vaak gevallen en weer opgestaan. Er was toen nog niet echt een

draaiboek, zeker niet in Vlaanderen, dus we zijn vaak naar het buitenland gegaan om van andere bedrijven te leren. Zo was de kennis rond biologische landbouw al een stuk groter in Nederland, Oostenrijk en Duitsland.

Bio in het Hageland

“Samen met ons beslisten nog vier andere bedrijven in het Hageland om om te schakelen, waardoor we elkaar konden versterken. Dat was nodig, want er werd wel eens met ons gelachen. Nu wordt biologisch telen gelukkig meer aangemoedigd. Het is niet ons doel om met bio meer te verdienen. We wilden vooral produceren op een manier waar wij helemaal achter staan”, aldus Hugo.

Bedrijf verkleind

“Na Hugo's pensioen zijn we met z'n vieren een tweede bedrijf gestart met de extensieve teelt van walnoten”, gaat Stefan verder. “Naar walnotenteelt wordt nog veel onderzoek gedaan, en het is op het vlak van rassen en opbrengsten nog veel zoeken. De uitdagingen zijn groter dan we hadden verwacht. Verschillende plagen zijn nu veel meer aanwezig dan vijf jaar geleden, en dat merken we aan onze bomen. Als we de opbrengst winstgevend willen maken, moeten we veel investeren, en daar moeten we nog eens goed over nadenken.” ■

Reinrood biofruit organiseert notenraapdag op 6 oktober

Op 6 oktober organiseert het bedrijf Reinroods in Assent voor de tweede keer een notenraapdag in het kader van het Cera-Notenkrakkenproject. Cera roept iedereen op om de walnoten die ze kunnen missen, binnen te brengen. Die noten zorgen ervoor dat mensen met een fysieke, mentale of sociale beperking in zorgateliers zinvol werk krijgen waar ze heel trots op zijn, en zo creëren ze extra inkomsten voor hun ateliers. Notenkrakken, dat zijn mensen die streven naar een samenleving waarin iedereen de beste versie van zichzelf kan zijn. Of je nu walnoten raapt en binnenbrengt, de notenolie koopt of een heerlijk recept met de olie uitprobeert.

De focus van Stiel van oktober

Pipa Jacobs, communicatiemedewerker eindredactie bij Groene Kring

Het gaat om meer dan de prijs alleen

Wat wil de consument?

Alles heeft een prijs, ook duurzaamheid. Aangezien de burger zich steeds bewuster wordt van het belang van het aankopen en consumeren van lokale producten die duurzaam en ethisch verantwoord zijn, lijkt de prijs niet langer de enige doorslaggevende factor in hun koopbeslissingen te zijn. Duurzame en gezonde voeding, lokale productie, hoge kwaliteit en liefst seizoensgebonden; het zijn allemaal aandachtspunten voor wie boodschappen doet. Alleen is het voor consumenten niet altijd duidelijk hoe al deze principes zich concreet vertalen in producten op het rek. Keurmerken en labels zouden hen hierbij kunnen helpen.

Professor Erik Mathijs over supermarkten en prijsvorming

Supermarkten zijn meer dan een plek om producten te (ver)kopen. In de *Stiel* van oktober bespreekt professor landbouweconomie aan de KU Leuven Erik Mathijs hoe supermarkten evolueren, waarom prijsvorming zo complex is en hoe efficiëntie en concurrentie de sector

sturen. De belangrijkste factor bij prijsvorming is bijvoorbeeld vraag en aanbod, maar door de eengemaakte markt in Europa, hebben individuele bedrijven daar geen invloed op. “Prijs speelt een hele grote rol, maar het is zeker niet alles”, vertelt Erik. Het zou ook gaan om grotere vragen zoals betalingstermijnen, kwaliteit en wie dit allemaal controleert. Er zijn heel wat elementen die soms zelfs belangrijker zijn dan enkel de prijs.

De supermarkt van de toekomst

“De inzichten rond duurzame voeding evolueren continu”, vertelt Jan Wyckaert, adviseur duurzame retail- en voedingssector bij Rikolto. Supermarkten spelen een cruciale rol in de transitie naar een duurzaam voedselsysteem. Jan Wyckaert zet zich als adviseur in om sociale en ecologische duurzaamheid binnen de retail te stimuleren. Via dialoog tussen supermarkten, landbouwers en overheden wordt gezocht naar structurele oplossingen om duurzaamheidsdoelen en economische belangen op elkaar af te stemmen. ■

© SHUTTERSTOCK.COM

Duurzame en gezonde voeding, lokale productie, hoge kwaliteit en liefst seizoensgebonden; het zijn allemaal aandachtspunten voor wie boodschappen doet.

Louis-Philippe Deweer heeft een kaasmakerij

Louis-Philippe (30) van Groene Kring Roeselare is bedrijfsleider van de authentieke kaasmakerij 't Groendal. Tot 2017 had het bedrijf zelf melkkoeien, maar sindsdien werken ze met melk van boerderijen uit hun buurt. Op de hoeve hebben ze een zuivelauto-maat en een hoewwinkel met allerlei producten. Ze werken samen met supermarkten zoals Colruyt en Okay, waardoor ze zeker kunnen zijn van een constante afzet. Als jonge ondernemer deelt hij graag zijn ervaring over samenwerken met supermarkten: “Sta open om in gesprek te gaan met supermarkten, nadien kan je nog altijd kiezen wat je ermee doet”, aldus Louis-Philippe. Zelf heeft hij er nog geen grote nadelen van ondervonden en hij sluit samenwerkingen met andere supermarkten in de toekomst niet uit, zolang het een win-winsituatie is voor beide partijen.

Groene Kring

voor jonge land- en tuinbouwers

Wil je lid worden bij Groene Kring? Mail naar info@groenekring.be. Meer info op www.groenekring.be.

De meest actuele informatie vind je op www.boerenbond.be/vorming. Activiteiten met een blauwe titel komen in aanmerking als bijscholing voor je fytolicentie.

Limburg

Actualiteiten GLB : wat is er nieuw voor het najaar en het volgende seizoen?

- Spreker: Raf Steegmans
- 🕒 14 oktober, 20 uur
 - 📍 Den Tichel, Wijchmaal
 - 📄 Info en inschrijven (verplicht) via boerenbond.be
Boerenbond Limburg

Oost-Vlaanderen

Optimaliseer je tijd met de vorming Timemanagement

- Spreker: Lien Tyvaert
- 🕒 15 oktober, 20 uur
 - 📍 Provinciaal kantoor Oost-Vlaanderen, Sint-Denijs-Westrem
 - 📄 Mieke Vanderstraeten, vorming@boerenbond.be
Boerenbond Oost-Vlaanderen

Alle provincies

Aanvullende opleiding fytolicentie: Minder gewasbeschermingsmiddelen gebruiken door een gezonde bodem

- Spreker: Kris Spiesschaert
- 🕒 10 oktober, 20 uur
 - 📄 Onlinevorming
 - 📄 Info en inschrijven (verplicht) via boerenbond.be
Boerenbond

Aanvullende opleiding fytolicentie: Basiswerking gewasbeschermingsmiddelen

- Spreker: Gert Van de Moortel
- 🕒 15 oktober, 20 uur
 - 📄 Onlinevorming
 - 📄 Info en inschrijven (verplicht) via boerenbond.be
Boerenbond

Aanvullende opleiding fytolicentie: Ziekten, plagen en onkruiden in tuinen en openbaar groen

- Spreker: Jo Deville
- 🕒 17 oktober, 20 uur
 - 📄 Onlinevorming
 - 📄 Info en inschrijven (verplicht) via boerenbond.be
Boerenbond

Boerenbond vormt met de financiële steun van de Vlaamse Gemeenschap en de Europese Unie

Minder werk en meer opbrengst

Bij Boeren natuur Vlaanderen komen we tijdens ons werk regelmatig in contact met landbouwers, en uit die gesprekken steken we altijd wel wat nieuws op. Het afgelopen jaar viel het ons op dat meerdere landbouwers ons enthousiast het boek *Rijke Grond* van Gabe Brown aanraadden. Geprikkeld door hun enthousiasme, besloten we tijdens de zomer zelf het boek eens te lezen. En het stelde niet teleur! Het is een toegankelijk en vlot geschreven boek, boordevol inspiratie voor iedereen die werkt aan een gezonde bodem.

Van crisis naar innovatie

Auteur Gabe Brown is een Amerikaanse landbouwer uit North-Dakota en wordt gezien als een van de pioniers op het gebied van regeneratieve landbouw. In zijn boek beschrijft hij zijn ervaringen van hoe hij zijn landbouwbedrijf, na vier opeenvolgende mislukte oogsten door extreme weersomstandigheden, omvormde naar een regeneratief systeem met focus op een gezonde bodem. Met

vallen en opstaan experimenteerde hij met technieken zoals niet-kerende grondbewerking, groenbedekkers en gewasrotatie en ontdekte hij stap voor stap dat zijn bodemgezondheid aanzienlijk verbeterde. Tegelijkertijd steeg ook de productiviteit en winstgevendheid van zijn bedrijf.

5 principes voor een gezonde bodem

In zijn boek deelt Brown ook zijn vijf basisprincipes voor een gezonde bodem: minimale bodembewerking, maximale gewasdiversiteit, de bodem bedekt houden, levende wortels in de bodem behouden en vee integreren in het systeem. Deze principes kunnen elke landbouwer inspireren om de bodemgezondheid te verbeteren en tegelijkertijd kosten te besparen. Op zijn eigen bedrijf zorgden deze regeneratieve landbouwpraktijken voor meer koolstofopslag in de bodem, een grotere biodiversiteit en een sterkere economische positie. Brown werd minder afhankelijk van kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen, zag zijn opbrengsten stijgen en zijn bodem werd beter bestand tegen droogte en extreme weersomstandigheden. Hij benadrukt dat regeneratieve landbouw niet alleen gaat over een gezondere bodem, maar ook over het opbouwen van een duurzaam en veerkrachtig landbouwsysteem waar toekomstige generaties van kunnen profiteren. ■

Korneel Verslyppe en Ine Deroo,
Boeren natuur Vlaanderen

i Auteur: Gabe Brown; uitgegeven door Unravel Publishers; 254 bladzijden; verkrijgbaar bij Standaard Boekhandel, 19,95 euro

“Erkennen dat je in de problemen zit is een teken van sterkte”

Van 1 tot 10 oktober is het ieder jaar de 10-daagse van de Geestelijke Gezondheid. Bij Boeren op een Kruispunt maakt die geestelijke gezondheid nog veel meer dan voorheen onderdeel uit van elk begeleidingsproject. Al is dat geen makkelijke opdracht. “Mensen op een kruispunt verwachten van ons advies over wat ze de komende tien tot twintig jaar moeten doen. Maar in het huidige regelgevend kader is dat voor ons heel moeilijk”, aldus Els Verté, directeur bij Boeren op een Kruispunt.

Geestelijke gezondheid

In 2020 werd het psychosociale in 17% van de begeleidingen bij Boeren op een Kruispunt meegenomen; in 2023 was dat al gestegen tot 47%. Die spectaculaire stijging is er deels omdat Boeren op een Kruispunt hier meer op inzet en wellicht ook omdat boeren hier vaker mee naar buiten treden. Dat laatste is overigens een positieve zaak, benadrukt Els Verté. “Erkennen dat je in de problemen zit is een teken van sterkte, niet van zwakte. En je kan maar goed voor je gezin en je dieren zorgen als je zelf goed in je vel zit.”

Tijd voor zelfzorg

‘Goed in je vel zitten’, daar durft het ook bij boeren soms wel eens te haperen. Uit cijfers van Boeren op een Kruispunt blijkt dat een op tien boeren die zich aanmelden bij Boeren op een Kruispunt eenzaam is. Bij 6% wordt zelfs een reëel suïciderisico vastgesteld. Het is dus niet vanzelfsprekend om een goede moraal te hebben. Zelfzorg is dus broodnodig. Daarbij is het ook goed om een link te leggen buiten de land- en tuinbouw. “Als land- en tuinbouwer zit je zeven dagen op zeven op het landbouwbedrijf, en zelfs tussen de soep en patatten gaat het over het bedrijf. Durf daar een keertje buiten te gaan. Ontwikkel een hobby die niets met je beroepsbezigdheden te maken heeft. We horen vaak het excuus dat daar geen tijd voor is, maar je moet er tijd voor maken.”

Geen zomerdip

“Traditioneel hebben we een terugval van het aantal aanmeldingen in het late voorjaar en de zomer. Wanneer de veldwerkzaamheden voorbij zijn, gaan boeren opnieuw meer tobben en komen ze bij ons terecht. Maar dit jaar hebben we

die zomerdip niet gezien. We vrezen dus dat er opnieuw een stijging op ons afkomt”, vertelt Verté.

Nog verdere stijging verwacht

De huidige vergunningen- en stikstofonzekerheid die boven de sector hangt, draagt daartoe bij. “Boeren vragen zich af of ze nog een vergunning kunnen krijgen, of het stikstofdecreet standhoudt en of het vervangen kan worden door iets beter of slechter. Daar hebben wij natuurlijk geen zicht op. Wij kunnen alleen maar werken met de regelgeving die er is. Dat maakt het moeilijk om mensen te adviseren welke richting ze de komende tien of twintig jaar uit moeten.” Els Verté verwacht alvast nog tot 2030 een verdere stijging in het aantal aanmeldingen, en heeft daar ook extra middelen voor aangevraagd. Na 2030 is het koffiedik kijken. “We hopen dat Boeren op een Kruispunt ooit mag stoppen. Niet omdat er geen boeren meer zijn, maar omdat mensen zouden weten hoe belangrijk de land- en tuinbouwsector is, en dat daaruit volgend het welbevinden in de sector gestegen zou zijn.”

Podcast op komst

Boeren zien het soms zelf niet zitten, maar zien ook soms hoe andere boeren in een dip terechtkomen. Boeren op een Kruispunt heeft al een korte vorming (voor erfbetreders) hoe ze signalen kunnen herkennen als het met een boer niet goed gaat, wat ze best wel of best niet zeggen, hoe ze suïciderisico herkennen en hoe ze ook kunnen doorverwijzen naar Boeren op een Kruispunt. Boeren op een Kruispunt werkt nu aan de productie van een podcast die de inhoud van die vorming wil overbrengen naar een breder publiek. ■

Ivan De Clercq

“Ontwikkel een hobby die niets met je beroep te maken heeft.”

Vraag advies aan onze experts

Als lid van Boerenbond (reeks 1 en 2) kan je **advies** vragen over een zeer breed gamma van onderwerpen. Vragen over de pachtwetgeving, ruimtelijke ordening, bouwen milieuvergunningen, sociaal statuut ... Je kan ze stellen aan onze experts tijdens hun **zitedagen**. Langskomen kan enkel **op afspraak!** Het eerstelijnsadvies van Boerenbond is het **eerste half uur gratis**. Voor eventuele nazorg (dossier samenstellen, formulieren invullen ...) of permanente dossieropvolging wordt een vergoeding gevraagd. Voor gespecialiseerde aangelegenheden wordt doorverwezen naar een expert van SBB.

Antwerpen

datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Brecht 8 okt	dinsdag (9.30-12.00)	014 59 51 60	SBB, Vaartstraat 79
Sint-Katelijne-Waver 9 okt	woensdag (9.30-12.00)	014 59 51 60	SBB, Mechelsesteenweg 109 A
Geel 10 okt	donderdag (9.30-12.00)	014 59 51 60	Boerenbond, Maal 1

Vlaams-Brabant

datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Pepingen 7 okt	maandag (10.00-14.00)	0473 88 21 05	Dravershof, Ninoofsesteenweg 94
Leuven 8 okt	dinsdag (9.00-12.00)	0473 88 21 05	Boerenbond, Diestsevest 40
Londerzeel 9 okt	2e en 4e woensdag (9.00-13.00)	0473 88 21 05	Gildenhuis, Gildenstraat 19
Neerlinter 17 okt	1e en 3e donderdag (9.30-12.00)	0473 88 21 05	KBC Verzekeringen, Kasteelstraat 8
Bekkevoort 10 okt	2e en 4e donderdag (9.30-12.00)	0473 88 21 05	SBB, Staatsbaan 106

Limburg

datum	na afspraak	na afspraak	na afspraak	telefoon	adres
Genk 15 okt	tweewekelijks op dinsdag (9.00-12.00)	011 30 37 10	Boerenbond, Jaarbeurslaan 29, 2de verdiep	011 30 37 10	SBB, Tiensesteenweg 178, blok A (boven Decathlon)
Bree 9 okt	tweewekelijks op woensdag (9.00-12.00)	011 30 37 10	SBB, Peerderbaan 21	011 30 37 10	SBB, Aniciuspark 16
Tongeren 17 okt	tweewekelijks op donderdag (9.00-12.00)	011 30 37 10	SBB, Aniciuspark 16	011 30 37 10	SBB, Aniciuspark 16

Oost-Vlaanderen

datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Aalst 8 okt	tweewekelijks op dinsdag (9.00-12.00)	09 243 88 28	SBB, Korte Keppestraat 7 bus 11
Oudenaarde 9 okt	tweewekelijks op woensdag (9.00-12.00)	09 243 88 28	SBB, Wortegemstraat 22
Zottegem 10 okt	tweewekelijks op donderdag (9.00-12.00)	09 243 88 28	K40, Kloosterstraat 40
Maldegem 8 okt	2de en 4de dinsdag (9.00-12.00)	0474 49 75 58	SBB, Koning Leopoldlaan 81G
Lochristi 10 okt	donderdag (9.00-12.00)	0474 49 75 58	SBB, Rivierstraat 62
Sint-Denijs-Westrem 10 okt	donderdag (14.00-16.00)	0474 49 75 58	Boerenbond, Kortrijksesteenweg 1144 J
Beveren 8 okt	2e en 4e dinsdag (14.00-16.00)	0477 34 17 77	SBB, Gentseweg 188

West-Vlaanderen

datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Diksmuide 7 okt	maandag (9.00-12.00)	0478 34 39 50	SBB, Kaaskerkestraat 100
Roeselare 8 okt	dinsdag (9.00-16.00)	051 26 03 80	Boerenbond, Diksmuidsesteenweg 406
Veurne 9 okt	woensdag (9.00-12.00)	0478 34 39 50	Dienstencentrum De Zonnebloem, Zuidstraat 67
Loppem 8 okt	dinsdag (14.00-16.00)	0474 49 75 58	SBB, Autobaan 6A
Gistel 15 okt	1e en 3e dinsdag (9.00-11.30)	0474 49 75 58	Cultureel Centrum, Hoogstraat 1
Ieper 15 okt	tweewekelijks op dinsdag (9.30-13.00)	09 243 88 28	SBB, Diksmuidseweg 95
Zwevegem 16 okt	tweewekelijks op woensdag (9.00-12.00)	09 243 88 28	SBB, Harelbeekstraat 169
Tielt 17 okt	tweewekelijks op donderdag (9.00-12.00)	09 243 88 28	SBB, Sint-Janstraat 185

Heb jij een vraag over je bedrijf? Bel dan onze advieslijn 016 28 61 61.

Mailen kan ook naar advies@boerenbond.be.

eerste halfuur is gratis

Boerenbond gaat in dialoog op ontmoetingsdag voor ambtenaren

EVENEMENT Op 12 september organiseerde Boerenbond een inspirerende ontmoetingsdag voor ambtenaren uit de provincie Antwerpen.

In de ochtend werden we gastvrij ontvangen op het melkveebedrijf Van der Heyden in Hove, waar we een unieke inkijk kregen in de dagelijkse werking van een modern melkveebedrijf. Voor de eigen eiwitvoorziening heeft het bedrijf een hoog aandeel grasland in het rantsoen van de 200 melkkoeien. In de rand rond Antwerpen bewerkt men hiervoor ruim 100 ha. De passie voor het vak en de innovatieve, circulaire werkwijzen maakten indruk.

Waardevolle inzichten

In de namiddag bezochten we Primato in Putte, een toonaangevend tomatenbedrijf, waar we konden vaststellen hoe geavanceerde technologieën worden ingezet voor een duurzame teelt. De

tomaten afkomstig uit de moderne serres (11 ha) worden in de eigen verpakingsafdeling verpakt tot een winkelklaar product. Het bedrijf zet volop in op duurzaamheid. Door een volledig eigen energievoorziening en waterrecuperatie is dit bedrijf een pionier in klimaatneutraliteit. Daarnaast is de zorg en ondersteuning van het eigen personeel bewonderingswaardig en prioritair voor de bedrijfsleiders Kevin en Chelsey Pittoors. De combinatie van innovatie en ambachtelijke zorg voor het product was fascinerend om te zien. Dank aan de ongeveer 50 deelnemers voor hun enthousiasme en betrokkenheid. Het was een dag vol waardevolle inzichten en open gesprekken tussen ambtenaren, landbouwers en de collega's van onze organisatie(s). Samen blijven we werken aan een toekomstgerichte landbouw! ■

Koen Lommelen, provinciaal secretaris
koen.lommelen@boerenbond.be

Lore Van Looveren
regioconsulent
lore.van.looveren@boerenbond.be

Lores tip van de week

Dialogavond rond bodem en boer

BODEM Binnen het project 'Bodem, planten en bemesting: een nieuwe kijk biedt kansen' nodigt Rurant landbouwers uit om van gedachten te wisselen. Deze dialogavond vindt plaats op 7 oktober in GBS Blokje, Zaal Dhalia (Kerkblokstraat 14, Loenhout). Het programma start om 20 uur met een kennismaking met het thema, gevolgd door inzichten en ervaringen uit het veld en mogelijkheden en kansen binnen het GLB. Deze avond richt zich naar alle land- en tuinbouwers. Rurant wil samen met de aanwezige landbouwers kennis en informatie over bodemleven, teelten, mest en de symbiose tussen dit alles delen, ervaringen delen en in dialoog gaan.

i www.rurant.be/projecten-en-diensten/bodem-and-boer-een-kansrijke-symbiose/

Boeren voerden actie tijdens EK wielrennen

ACTIE Op zondag 15 september was het niet alleen Dag van de Landbouw, ook het Europees kampioenschap wielrennen denderde door onze provincie. De omgeving van Heusden-Zolder, Hasselt en Zuid-Limburg vormde een mooi decor voor het daverende peloton.

Medaille met boodschap

Het Europees kampioenschap werd op zo'n 70 tv-zenders in heel Europa uitgezonden. De commentatoren werden gebriefd over de heersende problemen in onze sector. Samen met de bedrijfs-gilde van Heers werd een grote gouden medaille in het veld geplaatst met de boodschap 'Farmers, champions in the field'. Op zondagnamiddag, tijdens de wedstrijd van de mannelijke profs, verzamelde er ter plekke in Heers, maar ook op de Zammelenberg, zo'n 70 tractoren. De actie werd tijdens de wedstrijd via helikopterbeelden mooi in beeld gebracht. ■

Heidi Pinxten, regioconsulent
heidi.pinxten@boerenbond.be

Deze reuzegrote gouden medaille lag aan de kasseienhelling 'Op de Kriezel' in Heers.

Bert Keppens, secretaris van de bedrijfs-gilde, houdt het engagementsbord vast zodat burgemeester Stijn Van Baelen kan tekenen. Friedo Steensels van VIA (rechts) en Erik Vanmierlo, lijsttrekker van Samen, wachten hun beurt af.

Politiek debat in Bocholt

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN Op 18 september organiseerden Bedrijfs-gilde Bocholt en Landelijke Gilden Bocholt-Kaulille en Lozen een politiek debat in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 13 oktober.

Alle partijen die een lijst indienden in Bocholt – VIA, Samen, N-VA en Bocholt Beleeft – namen deel aan het debat. Het waren de lijsttrekkers zelf die hun partij vertegenwoordigden.

Vragen en opmerkelijke antwoorden

In het eerste deel van het debat werden de vragen voorgelegd van de bestuursleden. Het ging hierbij om verkeer, vergunningen, leegstaande bedrijven, veiligheid, de toekomst van de PRB-terreinen en natuurlijk ook ... landbouwgrond. Voor VIA en Bocholt Beleeft mag er geen landbouwgrond meer vervangen worden door natuurgebied. Geertje Das van N-VA vindt dat 'magere gronden' wel natuur kunnen worden. Anderzijds zouden gronden in landbouwgebruik wel uit VEN en ook uit SBZ kunnen worden gehaald, aldus Das. In het tweede deel van de avond mochten de aanwezigen vragen stellen. Zo werd er gepolst naar een goede samenwerking tussen bedrijfs-gilde en landbouwraad enerzijds en het college van burgemeester en schepenen anderzijds. Huidig burgemeester Stijn Van Baelen van VIA wees naar een voorstel van Toon Geusens bij het begin van deze legislatuur om over de gemeentegrenzen heen een landbouwdienst op te richten. Stijn

Lijsttrekker Toon Geusens leest de bekommernissen van Landelijke Gilden. N-VA-lijsttrekker Bert Prenen (rechts) en Geertje Das (links) gaan mee het bord tekenen.

Van Baelen vertelde dat hij op het burgemeestersoverleg van de Limburgse gemeenten in het noord-oosten dit voorstel recent voorlegde. Volgens hem hadden de andere burgemeesters hier oor naar. Ook de andere partijen in het debat zien mogelijkheden in dit voorstel.

Politiek engagement

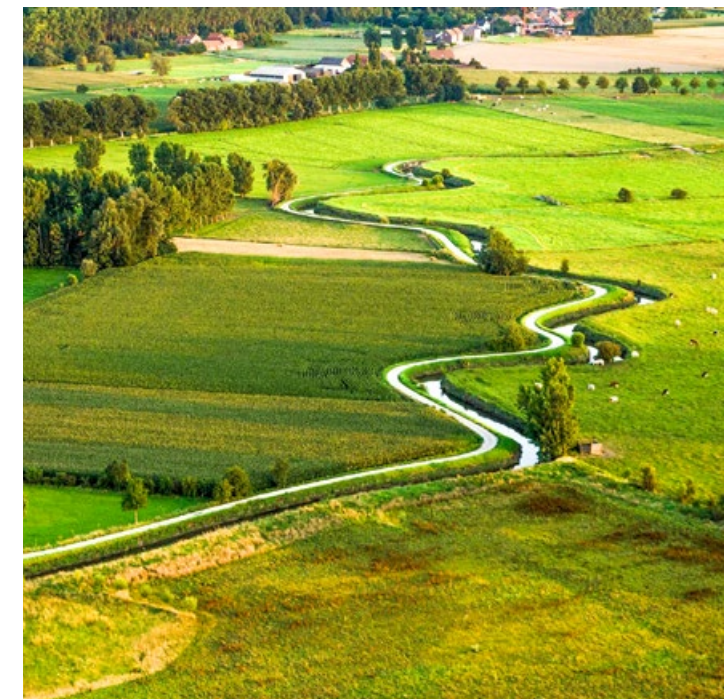
Op het einde van het debat werden alle deelnemende partijen uitgenodigd om het bord met als titel 'Boeren zorgen voor uw eten, wij (de politici) zorgen voor hun toekomst' te tekenen. Allen gingen met hun handtekening het engagement aan. Ook het bord van Landelijke Gilden met aandacht voor sluipverkeer, leefbaarheid van de dorpen en herbestemming van de kerken ten voordele van de plaatselijke gemeenschap, werd door alle aanwezige politici getekend. ■

VMM organiseert infomarkt rond totaalplan Getes

WATER Het 'Totaalplan Ruimte voor de Getes' heeft als doelstelling overstromingsschade te voorkomen in de Getestreek en stroomafwaarts door de spreiding van waterberging in de volledige vallei van de Getes van eerste categorie. De focus ligt op het beschermen van woonkernen. Door de afbakening van twaalf deelgebieden waarin maatregelen voor waterberging worden voorgesteld, krijgt het plan stapsgewijs vorm. Op 23 oktober organiseert de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) een infomarkt voor de inwoners van Hoegaarden en Tienen over deelgebieden A, B en C. Er zal enerzijds info worden gegeven over het project en de stappen die er al genomen zijn

en die nog moeten genomen worden. Anderzijds is er ook ruimte voorzien voor inspraak en opmerkingen op de geformuleerde voorstellen. De infomarkt vindt plaats op woensdag 23 oktober doorlopend tussen 15 en 20 uur. Geïnteresseerden zijn welkom in het crealokaal van het Vrijtijdscentrum Tienen (eerste verdieping, Sint-Jorisplein 20, Tienen). Voor meer info en om in te schrijven kan je terecht op de website van de VMM of scan onderstaande QR-code. ■

Mieke Huyck, regioconsulent
mieke.huyck@boerenbond.be

Het totaalplan wil overstromingsschade in de Getestreek in de toekomst voorkomen.

Open velddag stond in teken van onkruidbestrijding

DEMODAG Naar jaarlijkse gewoonte organiseert het Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant in september een open velddag voor witloof-telers. Hét onderzoeksthema dat de witloofwereld al enkele jaren bezighoudt, is het zoeken naar een vervanger voor Bonalan. Deze zoektocht begint stilaan vruchten af te werpen. Het Praktijkpunt is erin geslaagd om alternatieven aan te bieden die even goed werken als het inwerken van Bonalan, zeker voor de safaritolerante rassen.

Daarnaast werden ook resultaten van andere projecten zoals het detecteren van witloofmi-neervlieg, de rassenproef en bodemgezondheid voor de witloofschuur voorgesteld.

Wie meer informatie wil over de resultaten kan terecht op www.praktijkpuntlandbouw.be of rechtstreeks bij de onderzoekers van Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant. ■

Christien Miroir, sectorconsulent
christien.miroir@boerenbond.be

Geslaagde inspiratieavond brengt landbouwers en lokale politici samen

EVENEMENT Op 19 september vond een netwerkmoment plaats in De Melkerij in Sint-Lievens-Houtem, het experience center van Inex. Deze avond werd georganiseerd door het bestuur van de regiораad Aalst. Het werd een groot succes met maar liefst 180 aanwezigen, zowel Boerenbondleden als lokale politieke kandidaten. Dit moment bood een unieke kans om met elkaar in gesprek te gaan en daar werd gretig gebruik van gemaakt.

Belang van samenwerking

De avond werd geopend door regiovoorzitter Geert Cauwel, die het belang van samenwerking tussen de landbouwsector en lokale beleidsmakers benadrukte. Nadiens schetste Boerenbondvoorzitter Lode Ceyskens een helder beeld van hoe Europese en nationale dossiers impact hebben op het lokale beleid. In zijn toespraak gaf hij

ook concrete tips aan gemeentebesturen over hoe zij de dialoog met lokale landbouwers kunnen aangaan en wat ze praktisch kunnen doen om hen te ondersteunen.

Engagementen

Na het inhoudelijke gedeelte volgde een netwerkmoment waarbij de aanwezigen genoten van lokale hapjes van de Watermolenhoeve in Massemen en appelwijn van hoeve Berckelaer. Tijdens het informele gedeelte kregen politici ook de mogelijkheid om hun engagement te onderschrijven, zoals het beschermen van landbouwgrond en in overleg gaan met landbouwers. Het netwerkevent heeft zonder twijfel bijgedragen aan de kennismaking en verdere samenwerking tussen landbouwers en lokale politici. ■

Laura Speckaert, regioconsulent
laura.speckaert@boerenbond.be

Kom naar de Trefdag Sierteelt

VORMING Ben je op zoek naar de juiste medewerkers om jouw sierteeltbedrijf te laten bloeien? Schrijf je dan zeker in voor de jaarlijkse Trefdag Sierteelt op dinsdag 8 oktober in Erpe-Mere. Dit jaar brengen we een bezoek aan Anjers De Nijs en gaat Chris Botterman dieper in op de mogelijkheden om personeel aan te werven.

Programma

- 19.30 uur: Bedrijfsbezoek Anjers De Nijs. Dit bedrijf is opgericht door Koen en Marian en groeide uit van 5000 m² met vijf variëteiten anjers. Intussen breidde men uit naar 12.000 m² en worden dit seizoen 30 variëteiten gekweekt;
- 20.30 uur: Wie kan aan het werk op jouw sierteeltbedrijf? Chris Botterman, hoofd Sociale Zaken bij Boerenbond, brengt actualiteiten rond tewerkstelling van personeel, seizoen- en studentenarbeid, uitzendwerk, duaal leren ...

Afsluiten doen we rond 22 uur met een drankje.

Voor meer info kan je terecht bij sdecoutere@samenferm.be of scan de QR-code. ■

Sylvie Decoutere, Ferm voor agrarvrouwen

Held van't Veld was weer een succes

EVENEMENT Deze zomer organiseerden onze Groene Kringgewesten weer tal van activiteiten. Onze nationale sport Held van't Veld mocht natuurlijk niet ontbreken. In alle provincies barstte de strijd los om de titel van Held van't Veld. Provinciale titels werden behaald door de '5 Cilinders' (Groene Kring Geel) in Antwerpen, 'De Wase Boerkes' (Groene Kring Sint-Niklaas-Beveren) in Oost-Vlaanderen, 'Grüner Kreis' (Groene Kring Eupen) in Limburg, 'De simpele zielen' (Groene Kring Zuid-West Pajottenland) in Vlaams-Brabant en 'West 2' (Groene Kring Ieper-Poperinge) in West-Vlaanderen. De eindslag werd georganiseerd in West-Vlaanderen op zondag 8 september. De drie beste teams van de verschillende provincies namen het tegen elkaar op. Groene Kring Ieper-Poperinge zorgde ervoor dat

de teams zonder honger aan het parcours konden beginnen! Ze verzorgden een heus eefstijn met barbecue en frietjes. En dat bracht zijn vruchten op. De landbouwgerelateerde proeven werden in snelt tempo afgelegd. Maar ook tactiek en overleg waren van belang om kans te maken op de nationale titel. Er is maar één team dat kan uitblinken, dit jaar was dat 'Tractorteam De Joenges' van Groene Kring Dendermonde. De tweede plaats ging naar 'Grüner Kreis' van Groene Kring Eupen en de derde plaats naar de '5 Cilinders' van Groene Kring Geel. Na de nationale Held van't Veldwedstrijd werd er nog nagepraat en de dorst gelest! Dankjewel aan Groene Kring Ieper-Poperinge voor de geweldige organisatie! Op naar volgend jaar! ■

Astrid Deneire, Groene Kring
astrid.deneire@groenekring.be

De West-Vlaamse Groene Kringers gaven het beste van zichzelf.

Mieke Vanderstraeten
consulent Training & opleiding
mieke.vanderstraeten@boerenbond.be

Miekes tip van de week

Optimaliseer je tijd met vorming timemanagement

VORMING Wil jij graag meer uit je dag halen? De vorming timemanagement kan je helpen om efficiënter te werken, stress te verminderen en meer rendement uit je werk te halen. Leer aan de hand van tools en tips hoe je je taken en activiteiten effectiever kan plannen en zo meer controle kan krijgen over de hoeveelheid tijd die je besteedt aan specifieke activiteiten.

Deze vorming vindt plaats op maandag 7 oktober in het provinciaal Boerenbondkantoor in Roeselare om 20 uur. Inschrijven kan tot 7 oktober via www.boerenbond.be/vorming. Past die dag niet? Ook op dinsdag 15 oktober kan je naar deze vorming, maar dan in het provinciaal kantoor in Sint-Denijs-Westrem, ook om 20 uur. ■

Verkeersborden 'Modder op de weg'

PREVENTIE De campagne 'Modder op de Weg' van de provincie focust dit jaar op extra gebruik van de aangepaste verkeersborden. Vraag als landbouwer zeker na bij je gemeente of het mogelijk is zo'n bord te ontlenuen of aan te kopen! ■

Michiel Van Robaeys, regioconsulent
michiel.van.robaeys@boerenbond.be

Notariële berichten

Bredene

Notariaat Polfiet bv, Kaaistraat 8, 8400 Oostende
Tel: 059/701295
E-mail: notaris@notarispolfiet.be

Openbare verkoop

Online
verkoop
via biddit.be

Diverse percelen landbouwgrond

Het kantoor "Polfiet Carl en Thibauld Geassocieerde Notarissen" te Oostende stelt openbaar te koop via Biddit – Online volgende percelen landbouwgrond te Bredene **vrij van pacht**

KOOP EEN:

35302 GEMEENTE BREDENE, tweede afdeling

1/ Een perceel landbouwgrond gelegen Oost Blauwe Sluishoek, gekadastraerd sectie C, nr. 1038AP0000, met een opp. van 4 ha 58 are 35 ca

Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: tweehonderd vijfenzeventig euro (€ 275,00).

2/ Een perceel landbouwgrond gelegen Oostblauwe Sluishoek, gekadastraerd sectie C, nr. 1092CP0000, met een opp. van 7 are 13 ca Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: één euro (€ 1,00).

3/ Een perceel landbouwgrond gelegen Oostblauwe Sluishoek, gekadastraerd sectie C, nr. 1093CP0000, met een opp. van 88 are 22 ca Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: zesentwintig euro (€ 66,00).

4/ Een perceel landbouwgrond gelegen Oostblauwe Sluishoek, gekadastraerd sectie C, nr. 1095EP0000, met een opp. van 36 are 12 ca Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: vierentwintig euro (€ 24,00).

KOOP TWEE:

35302 GEMEENTE BREDENE, tweede afdeling

1/ Een perceel landbouwgrond gelegen Kerkhoek, gekadastraerd sectie C, nr. 0730AP0000, met een opp. van 45 are 90 ca Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: éénendertig euro (€ 31,00).

2/ Een perceel landbouwgrond gelegen Kerkhoek, gekadastraerd sectie C, nr. 0720BP0000, met een opp. van 1 ha 68 are 85 ca Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: honderd zesentwintig euro (€ 126,00).

KOOP DRIE:

35302 GEMEENTE BREDENE, tweede afdeling

1/ Een perceel landbouwgrond gelegen Kerkhoek, gekadastraerd sectie C, nr. 0690A3P0000, met een opp. van 2 ha 23 a 32 ca Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: honderd vijfenzeventig euro

(€ 165,00).

2/ Een perceel landbouwgrond gelegen Kerkhoek, gekadastraerd sectie C, nr. 0715AP0000, met een opp. van 2 ha 97 are 05 ca Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: tweehonderd tweeëntwintig euro (€ 222,00).

3/ Een perceel landbouwgrond gelegen Kerkhoek, gekadastraerd sectie C, nr. 0714/03AP0000, met een opp. van 1 ha 59 a 88 ca Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: honderd negentien euro (€ 119,00).

4/ Een perceel landbouwgrond gelegen Kerkhoek, gekadastraerd sectie C, nr. 0710/02P0000, met een opp. van 45 a Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: drieëndertig euro (€ 33,00).

5/ Een perceel landbouwgrond gelegen Kerkhoek, gekadastraerd sectie C, nummer 0710P0000, met een oppervlakte van 39 a 90 ca Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: negentwintig euro (€ 29,00).

KOOP VIER:

35302 GEMEENTE BREDENE, tweede afdeling

1/ Een perceel landbouwgrond gelegen Kerkhoek, gekadastraerd sectie C, nr. 0699P0000, met een opp. van 9 a 79 ca Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: zes euro (€ 6,00).

2/ Een perceel landbouwgrond gelegen Kerkhoek, gekadastraerd volgens sectie C, nr. 0700AP0000, met een opp. van 69 a 92 ca Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: éénenveertig euro (€ 41,00).

3/ Een perceel landbouwgrond gelegen Kerkhoek, gekadastraerd sectie C, nr. 0702BP0000, met een opp. van 8 a 20 ca Niet-geïndexeerd kadastraal inkomen: vier euro (€ 4,00).

Alle goederen zijn vrij van gebruik en pacht

Instelprijzen

De instelprijzen zijn als volgt:

KOOP EEN tweehonderd vijf en negentigduizend euro (€ 295.000,00).

KOOP TWEE vijfenzeventigduizend euro (€ 75.000,00).

KOOP DRIE driehonderdzesentwintigduizend euro (€ 360.000,00).

KOOP VIER veertigduizend euro (€ 40.000,00).

De dag en het uur van de **aanvang van de biedingen** is **DINSDAG 15 OKTOBER 2024 OM 14.00 UUR.**

De dag en het uur van de **SLUITING VAN DE BIEDINGEN** IS **WOENSDAG 23 OKTOBER 2024 OM 14.00 UUR**, onder voorbehoud van eventuele verlengingen ingevolge de zandloper en/of een algemene storting op het biedingsplatform zoals bepaald in artikel 9 van de algemene verkoopvoorwaarden.

Dag en uur ondertekening PV van toewijzing

Het proces-verbaal van toewijzing zal in onderlinge afspraak met de hoogste bidders ondertekend worden op het kantoor van ondergetekende notaris uiterlijk binnen de tien dagen na afsluiting van de biedingen.

Verkoopvoorwaarden zie Biddit

Alle inlichtingen op kantoor Notariaat Polfiet.

136591M99576

Vacatures

zoekt accountmanager
Bekijk de vacature op p. 44

zoekt Directeur Beweging
Bekijk de vacature op p. 46

Quotas

Nerd te koop en te koop gevraagd:
Tel. 0475-555834 ⁹⁶³

NER-D te koop/gevraagd.
Contacteer 't Boerenhuys vrijblijvend via 050/70 80 80 of info@boerenhuys.be ⁹⁶⁷

Serres

Olsthoorn greenhouse projects
serre-abraak, serrebouw en onderhoud.
Tel. 0032 495 186 352
www.olsthoorn.eu, info@olsthoorn.eu ⁹⁶⁴

Rollend materiaal

Gezocht:
Tractor klein - groot - smalspoor, merk gn belang, mag werk aan zijn
T. 0495 277 174 ⁹⁹⁷

Gezocht:
verreiker - kniklader minikraan, merk geen belang, mag werk aan zijn
T. 0495 277 174 ⁹⁹⁸

Voertuigen

DRINGEND GEZOCHT: - oude vrachtwagens, traktoren, grondverzetmachines, electro groepen, bestel- en personenwagens, 4x4, bussen enz.
T. 0475 731 859 ook WE ¹⁰⁰⁰

Onroerend goed te koop

Te koop wegens pensionering:
volledig hardfruitbedrijf te Sint-Truiden
15,5 ha peer + 6,5 ha appel. Loods, sortering, koeling, machinepark, grond en opstand, dubbele woonst.
T. 0498 814 596 ¹⁰⁰²

Personeel gevraagd

Tracto Center Belgium distributeur van McCormick en Landini tractoren zoekt **mecaniekers**, voor meer info T. 059 275 012 of karen@mortier.be ¹⁰⁰³

VERVANGERS MET KENNIS VAN ZAKEN

Slechts één telefoontje en we komen eraan.

Ontdek ons aanbod op **WERKERS.BE**

"Gevraagd: chauffeur CE (vervoer van varkens)"

DEWYSE
VARKENS & DEENSE FOKZEUGEN
DEKRIJPE DEENSE ZEUGEN
BIGGEN- EN VARKENSHANDEL
BVBA Dewyse & Co.
Molenweg 6 • 8650 Klerken
0495-24 88 99 (Hugo)
0495-24 88 11 (Jo)
jo@varkensdewyse.be
www.varkensdewyse.be

VERKOOP HOEVES, NER EN GRONDEN LANDELIJK VASTGOED

- Danny De Pauw
0475-55 58 34
- Jo Mullie
0477-52 57 82

www.agrovastgoed.be

131844M99113

VLAAMSE REGELGEVING PUBLI'S ONROEREND GOED

In alle publiciteit van verkopen van onroerende goederen moet worden vermeld:
- of er een stedenbouwkundige vergunning is uitgereikt
- de meest recente stedenbouwkundige bestemming van het goed volgens het plannenregister
- of er een dagvaarding werd uitgebracht (overeenkomstig de decreet-artikelen over de bouwsmidrijven) en iedere in de zaak gewezen beslissing
- of er een voorkooprecht in een ruimtelijk uitvoeringsplan bestaat
- of er een verkavelingvergunning bestaat

Meer info op de officiële site:

www.ruimtelijkeordening.be/NL/Beleid/Handhaving/Informatieverplichting

Lijst van de gemeenten waar de verplichting geldt:

www.ruimtelijkeordening.be/Portals/108/20170829_BS_plannen_en_vergunningenregister_1.pdf

NOTARIËLE AANKONDIGING?
mail naar info@mediaservice.be
of bel 016 28 63 33

Wij hebben jou in 't oog.
Jij ons?

www.mediaservice.be

Media service

Mis-standen bij gewasbescher-
ming: tijd voor vernieuwing!

 Wingssprayer
WINGSSPRAYER.COM
info@wingsprayer.com
+31 6 532 269 20

Renoveer uw boerderijdak met Eternit en bespaar!

Kies voor Eternit en profiteer van een
exclusief ledenvoordeel van Boerenbond.
Ontvang 35 cent cashback per vierkante
meter bij elke dakrenovatie.

Maak vandaag nog een afspraak en start
met het verbeteren van uw
landbouwbedrijf!

Eternit

**Profiteer
direct van een
cashback!**

Plaats uw zoekertje in *Boer&Tuinder*

VUL JE ZOEKERTJE ONLINE IN VIA [MEDIASERVICE.BE/ZOEKERTJES](https://mediaservice.be/zoekertjes) !

of

VUL HIER UW ZOEKERTJE IN

Per vakje één letter, cijfer, teken of spatie. Invullen in hoofdletters a.u.b.

	Leden	Niet leden
1	VASTE PRIJS € 7,50	VASTE PRIJS € 10,-
2		
3		
4		
5		
6	€ 9,-	€ 12,-
7	€ 10,50	€ 14,-
8	€ 12,-	€ 16,-
9	€ 13,50	€ 18,-
10	€ 15,-	€ 20,-

GEWENSTE RUBRIEK

- DIEREN**
- stieren
 - runderen
 - varkens
 - schapen
 - geiten
 - paarden
 - struisvogels
- MATERIEEL**
- aanhangers
 - voertuigen
 - tractoren
 - diversen rollend materieel
 - melkinstallaties
- ALLERLEI**
- quota
 - verschillende
 - huwelijken
 - te huur
 - te koop gevraagd
 - bloemen - planten
 - serres
- WERKAANBOD**
- jobs
- ONROERENDE GOEDEREN**
- te koop / te huur gevraagd
 - te koop / te huur
 - weideseizoenen

PERSOONLIJKE GEGEVENS

Firma: _____
 Naam: _____
 Straat: _____ Nr.: _____
 Postcode: _____ Gemeente: _____
 Tel.: _____ E-mail: _____
 BTW: _____
 Lidnr. Boerenbond: _____

VERSCIJNINGSDATA

Aantal inlassingen: _____
 wekelijks
 tweewekelijks

KOSTPRIJS

TUSSENTOTAAL ZOEKERTJE	=
☐ zoekertje met kader	+ € 2,50
☐ ik wil de reacties op mijn zoekertje laten toekomen bij Mediaservice	+ € 4,-
☐ stuur mij een bewijsnummer a.u.b.	+ € 2,-
TUSSENTOTAAL	=
☐ aantal inlassingen x	=
☐ ik wil een factuur (voor een bedrag kleiner dan € 25,-)	+ € 3,-
TOTAAL	=

STUREN NAAR

Minstens één week vóór verschijnen opsturen:

Mediaservice
 Diestsevest 40, 3000 Leuven
 Tel.: 016/28 63 33
 info@mediaservice.be

Via overschrijving op rekening **BE03 7364 0333 7784** op naam van Boerenbond vzw en met vermelding "Zoekertje Boer&Tuinder"
Ik stuur een kopie van bewijs van betaling mee. Zonder bewijs van betaling ontvang ik automatisch een factuur.

Handtekening: _____

Stopzetting van gereserveerde inlassingen dient schriftelijk gemeld te worden.

Advertenties voor de verkoop van honden en katten zijn onderworpen aan het KB van 27/04/2007 (verschenen in het Belgisch Staatsblad van 06/07/2007). Hierdoor is het verboden voor particulieren om honden en katten, zowel gratis als tegen een prijs, te verhandelen zonder vergunning.
 Advertenties onroerend goed: zie Vlaamse regelgeving publi's onroerend goed - www.ruimtelijkeordening.be of kader bij notariële verkopen.
 Mediaservice behandelt uw gegevens met zorg. De gegevens die u opgeeft zullen ons in staat stellen aan uw vraag te voldoen en u regelmatig op de hoogte te brengen van onze verschillende activiteiten. U beschikt op elk ogenblik over het recht tot inzage, wijziging of schrapping. Deze gegevens mogen zonder tegenbericht van u, doorgegeven worden aan derden. U kunt onze privacyverklaring te allen tijde raadplegen via onze website: www.mediaservice.be/privacy.

Mediaservice
 gericht adverteren

 propigs
 COOPERATIVE PIG PRODUCERS

Propigs de enige Belgische varkenscoöperatie met meer dan 300 varkenshouders is op zoek naar een Accountmanager varkenshouderij.

Vacature: Accountmanager

In deze functie speel je een cruciale rol in het ontwikkelen en onderhouden van sterke relaties met de varkenshouders door persoonlijk contact en advies. Je ondersteunt hierbij onze boeren om varkens te produceren die nog beter zijn afgestemd op de vraag en de eisen van de markt.

We zoeken een allrounder die graag afwisseling heeft, voeling met varkenshouderij en een commerciële flair om met de varkenshouders te communiceren. Je bent regelmatig aanwezig in de snijzalen om de kwaliteit van de geleverde varkens te beoordelen en te koppelen aan de slachtcijfers. Je bezoekt de varkenshouders door heel Vlaanderen en wekelijks hebben we overleg.

Klaar voor jouw nieuwe job?

Lees de ganse vacaturetekst op:
www.propigs.be
 en stuur je cv
 via mail naar
info@propigs.be

136676M103787

focus

Cijfers op maat van je bedrijf

Meer dan een klassieke bedrijfsboekhouding

focus is dé financiële managementtool die zorgt voor een scherpe dynamische kijk op de kerncijfers van al je land- of tuinbouwactiviteiten. focus is dus meer dan een klassieke bedrijfsboekhouding.

START NU OP [BOERENBOND.BE/FOCUS](https://www.boerenbond.be/focus)

Adverteer in dit vakblad met kwaliteitslabel en bereik uw juiste doelgroep.

Dit label waarborgt:

- onafhankelijke redactie
- objectieve informatie
- duidelijk onderscheid reclame en redactie
- vaste verschijningsdata
- correcte, marktconforme tarieven
- jaarlijkse CIM-controle

Met de waarborg van uitgeverfederaties UPP en VUKPP • Info: info@upp.be of info@vukpp.be

Boerenbond is de grootste land- en tuinbouworganisatie in Vlaanderen. Meer dan 200 bekwame en gemotiveerde medewerkers engageren zich om leden een kwaliteitsvolle belangenbehartiging, dienstverlening, vorming en voorlichting aan te bieden. Ter ondersteuning van deze werking heeft Boerenbond een vacature voor een voltijds (m/v)

Directeur Beweging

Je functie "Beweging" verwijst naar de structuren waarin onze leden zich verenigen en organiseren. Deze vormen de basis voor onze standpuntvorming en zijn een klankbord voor wat er op het terrein gebeurt. Je bent verantwoordelijk voor de werking en uitbouw van de structuurwerking en de ondersteuning van de bestuursleden. Je coördineert de ledenwerving, ontwikkelt een aanbod voor specifieke doelgroepen en ledenbetrokkenheid. Je stuurt professionele consultants aan. Je motiveert, daagt uit, ondersteunt en creëert betrokkenheid en maakt zo het verschil. Je maakt de organisatie concreet en bouwt een relevant netwerk uit. Je maakt deel uit van het managementteam en werkt intensief samen met de andere afdelingen en teams.

Je profiel Je beschikt over een masterdiploma, aangevuld met een sterke affiniteit voor land- of tuinbouw. Je hebt ervaring met het aansturen van teams en bent vaardig in leidinggeven. Je hebt ervaring binnen het verenigingsleven en houdt van netwerken. Je bent besluitvaardig en ondernemend. Bereidheid tot avond- en weekendwerk is essentieel.

Ons aanbod Je krijgt een passend loon aangevuld met diverse bijkomende voordelen. Je krijgt de kans om jezelf te ontwikkelen in een boeiende sector en organisatie met veel zelfstandigheid in je werkorganisatie.

www.boerenbond.be/vacatures
voor meer info en sollicitaties

 **BOEREN
BOND**
rekruteert

Boer&Tuinder

Weekblad voor leden van Boerenbond

ISSN 0772-7054

REDACTIE

Elisabeth Mertens (directeur)
Lieven Vancoillie (hoofdredacteur),
Liesbet Corthout (adjunct-hoofdredacteur),
Jo Gennez (redactiecoördinator),
Ivan De Clercq, Tom Dewanckele en
Sanne Nuyts (journalist),
Agnes Robeyns (redactiesecretariaat).

VORMGEVING

Kris Thielemans en Frank Taillieu (grafisch redacteur)
Basiel Dehasselair, Hans Haegemans en Kim Lemin
(vormgeving).

REDACTIEADRES

Diestsevest 40, 3000 Leuven, boer&tuinder@boerenbond.be
T. 016 28 63 01

RECLAMEREGIE MEDIASERVICE

Philippe Persoons, Kathleen Peeters (verkoop),
Eleni Baert (productie en administratie),
Winnie Doms (administratie).

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Frans De Wachter, gedelegeerd bestuurder Boerenbond vzw
Diestsevest 40, 3000 Leuven

DRUKKERIJ

Graphius Group, Oostakker

De oplage van *Boer&Tuinder* wordt gecontroleerd door CIM.
Gemiddelde oplage per nummer 14.419 ex.
Winnaar BTOB-Award 2019. Lid van WE MEDIA.

Voor het overnemen van artikelen uit *Boer&Tuinder* is steeds schriftelijke toestemming van de redactie nodig.
Bronvermelding is altijd verplicht.

Boer&Tuinder niet ontvangen?

Bel 016 28 60 00 of mail naar tijdschriften@boerenbond.be

Wil je adverteren in Boer&Tuinder?

Neem contact op met Mediaservice
016 28 63 33 of info@mediaservice.be
www.mediaservice.be

Zoek je andere info?

Recente marktberichten, de contactgegevens van je consulent, het startuur van een voordracht ... raadpleeg onze website:

www.boerenbond.be

 Volg ons op Facebook,
www.facebook.com/boerenbond

 Volg ons op Twitter,
[@boerenbond](https://twitter.com/boerenbond)

Liesbet Corthout

adjunct-hoofdredacteur Boer&Tuinder
liesbet.corthout@boerenbond.be

“Landbouwers zijn de meest innovatieve en creatieve mensen die ik ken.”

200 woorden

© LIESBET CORTHOUT

Energie opdoen

Het was misschien wel de laatste kortebroekendag van dit jaar, hoewel ik mij's ochtends had vergist en dus niet met blote benen op de afspraak verscheen in Hal. Tegen een blauwe hemel scheen de zon door de panelen die op dat moment geïnstalleerd werden boven de blauwbessenplanten van Tom en Jacqueline Mertens. Een staaltje hoogstaande techniek, want vanwege de positie en hoek van de zonnepanelen zorgen ze niet voor een serre-effect, maar wel voor een aangenaam klimaat. Terwijl ik een sensor fotografeer, wijst Tom mij enthousiast op de fijne temperatuur onder de constructie. Het uitdokteren, uitproberen en experimenteren is misschien wel wat deze boer het liefste doet. En hij is niet alleen. Als landbouwjournalist kom ik bij de meest innovatieve en creatieve mensen die ik ken, dé grote aantrekkingskracht van mijn job. Jullie doen mij keer op keer de ogen uitkijken. Soms zelfs onbewust. Want een zelf geknutseld karretje, een handige manier van materiaal opbergen of een efficiënt hulpmiddel voor een repetitieve handeling ... Bijna elke land- of tuinbouwer heeft zo wel iets. Voor Tom zorgt zijn installatie voor het opwekken van elektriciteit. Ze levert hem dus letterlijk energie. En het enthousiasme van de boer? Dat geeft mij energie! ■

Johan Van Bulck teelt vleestomaten onder belichting

“Efficiënt werken door automatisering”

Op de overgang tussen de Mechelse groentestreek en de Zuiderkempen ligt Putte. Naast de linterie- tentoonstelling van 2006 die internationale faam oogstte is de gemeente ook gekend voor het glastuinbouwbedrijf Van Bulck dat bij de grootste vleestomatenkwekerijen in België behoort. Johan en zijn vrouw Nancy hugo bouwden het bedrijf de afgelopen 31 jaar uit tot 6 ha serres en zo'n 35-tal medewerkers. Ze komen beiden uit een tuinbouwersfamilie. In februari 1993 hebben ze samen een jong, bestaand bedrijf met 1 ha serre overgenomen. Een jaar later werd die oppervlakte al voor het eerst uitgebreid, waarna ze vele jaren werkten aan automatisering en milieuvriendelijke investeringen.

Tom Dewanckele

© MARCO MERTENS

“Onze laatste nieuwe investering zijn e-boilers om zo de CO₂-uitstoot naar beneden te halen, maar in 2007 begon het voor ons met een eerste warmte-krachtkoppeling. We hebben er daarvan ondertussen drie, maar zijn sinds 2017 dan ook opgeschaald naar in totaal 6 ha serres, die ondertussen sinds twee jaar allemaal voorzien zijn van belichting.”

Blijven optimaliseren

In 2011 werd al eens met 3 ha uitgebreid en tegelijk geïnvesteerd in een modern sorteertoestel, zelfrijdende oogstkarren en een nieuwe sorteer- en verpakingsloods. “Eens je begint met optimaliseren wil je die ingeslagen richting verder blijven ingaan en alles zo efficiënt mogelijk laten verlopen. Onze zelfrijdende karren worden door een robot geleegd op een transportband. Vervolgens worden de tomaten in een sorteermachine gerangschikt op kleur, maat en gewicht zodat ze in de juiste kisten terechtkomen. Langs de volgende transportband staat een printer die elke voorbijkomende gevulde kist van de nodige informatie op het ticket voorziet en vervolgens doorstuurt naar de stapelaars. Daar worden ze automatisch op een pallet gestapeld en vastgestrapd voor vervoer.”

Alles van regenwater wordt opgevangen in een groot waterbassin om te kunnen gebruiken in de serre. Er gaat op het tuinbouwbedrijf sowieso geen druppel water verloren, want ook het water dat de planten in de serre krijgen, wordt opnieuw ontsmet en hergebruikt. “Ons waterbassin is een kleine hectare groot en bevat volledig gevuld zo'n 22 miljoen liter water. We kweken onze tomaten op steenwolsubstraat met een druppelirrigatiesysteem. Dit substraat wordt elk jaar afgevoerd en gerecycleerd tot baksteen. De virusproblematiek was de laatste jaren een groot probleem, waardoor we sinds dit jaar van de Rebelskivleestomaat overgeschakeld zijn naar Falkland, die virusresistent is. We wer-

ken zo veel mogelijk met natuurlijke vijanden zoals sluipwespen en roofwantsen en kunnen als het nodig is chemisch bijsturen. Tot nu toe hebben we dat dit jaar nog niet moeten doen, wat ons bijzonder trots maakt.”

Belichting en elektriciteit

Vroeger was niets belicht, maar in 2015 werd gestart met het aanbrengen van de eerste natriumdampampen in de serre. “Dat was aanvankelijk een klassiek systeem met zo'n geel licht. Op zich vergelijkbaar met de vroegere straatverlichting die eerst wat moeten opwarmen voor ze op volle sterkte branden. Ondertussen hebben we een hybridebelichtingssysteem. Een combinatie van de SON-T belichting met daar ledlampen tussen. Dat zorgt voor veel efficiënter elektriciteitsgebruik, tot zelfs 40% besparing. Onze drie wkk's produceren jaarlijks voldoende energie om zo'n 6000 gezinnen van stroom te voorzien. Een groot deel daarvan wordt op ons bedrijf gebruikt voor de lampen is het aandeel dat we op het net plaatsen nu natuurlijk veel groter geworden.”

Investeringen terugverdienen

De afzet van Johan en Nancy hun vleestomaten gaat volledig via BelOrta, een deel wordt geleverd bij Delhaize en de rest gaat via export naar onder andere Engeland en Duitsland. “We zien in de tomatensector vooral veel uitdagingen. Het is een sector waar je constant moet proberen bij te blijven. De tuinbouwsector wordt niet zomaar vergeleken met topsport. Ik heb het dan in eerste plaats over automatisering die soms grote investeringen met zich meebrengt. Veel bedrijven zullen de komende jaren nog extra moeten groeien om die investeringen te kunnen laten renderen. Onze sector heeft de voorbije drie jaar veel last gehad van virussen, waar we nu hopelijk het ergste van achter de rug hebben. Daarnaast zien we nog steeds dat meer en meer gewasbeschermings-

middelen verboden worden, wat wij ondertussen zelf vrij goed biologisch hebben kunnen oplossen, maar niet altijd overal zo vanzelfsprekend is.” Het oogsten van de tomaten gebeurt nog steeds met de hand. Er bestaan momenteel wel al proefprojecten met robots, maar die staan nog niet volledig op punt. “Ik zie dat de komende vijf jaar wel stilletjes aan doorbreken. Het wordt bij ons de laatste jaren helaas steeds duidelijker dat personeel vinden de grootste uitdaging aan het worden is. We werken ondertussen met 20 à 25 vaste medewerkers, die aangevuld worden met zo'n 15 seizoenarbeiders. De planten staan bij ons op plukhoogte en we hebben onze zelfrijdende oogstkarren zodat het comfortabeler werken is, maar het blijft de vraag waar we nog duurzame werkkrachten en gemotiveerd personeel kunnen vinden.”

Zondagvoormiddag geblokkeerd

De dochters van Johan en Nancy zijn niet van plan om het bedrijf over te nemen, maar ze geloven er wel in dat er nog jonge, gemotiveerde mensen te vinden zijn die dat wel willen. “We zijn sowieso wel nog van plan om een jaar of zeven verder te blijven werken. Het is wel belangrijk om soms eens het hoofd te kunnen leegmaken. Ik heb een groepje van een tiental vrienden waarmee ik wekelijks samen met de koersfiets ga rijden. De zondagvoormiddag is hierdoor in mijn agenda zo goed als altijd geblokkeerd. Daarnaast ga ik graag eens samen met Nancy op reis, wat natuurlijk ook altijd een aangename afwisseling is om het bedrijf toch even een beetje te kunnen loslaten.” ■

Dit jaar hebben we tot nu toe volledig biologisch kunnen telen met natuurlijke vijanden.

Caroline Torbeyns, frambozenteeltster uit Kortenen

Boerendagen

Na twee lange maanden zomervakantie is het schooljaar weer van start gegaan. De natuur maakt zich stilletjes aan klaar voor een nieuw seizoen, al hopen velen onder ons toch op een Indian summer waar we nog lang van kunnen nagenieten. We zitten aan het ontbijt terwijl de oudste dochter (17) zegt: "Oh, dit is dus de allerlaatste keer dat ik op 1 september naar school moet." Ik word meteen nostalgisch en mijn gedachten katapulteren mij terug naar de kleutertijd van mijn twee meisjes. Het lijkt alsof het gisteren was. "Weet je nog dat opa jullie moest komen halen aan de schoolpoort, maar dan vaak veel te laat kwam omdat hij nog ergens in het veld werd opgehouden?" De verhalen vol herinneringen barsten los. "Oh, weet je nog dat we in de kleuterklas bij juf Nathalie op bezoek gingen in de perenplantage en we toen mochten meerijden met het treintje? Dat was zo leuk!" Ik geniet volop. Tegelijkertijd vraag ik me af of die uitjes nog wel gebeuren en denk ik spontaan terug aan de BinnenBijBoerendagen

waarop ik in juni aanwezig was. Hierop werden de lagere scholen uit de buurt uitgenodigd op één centrale boerderij, om er te leren over het reilen en zeilen van de boeren uit hun nabije omgeving. In kleine groepjes maakten de kinderen een toer op de boerderij en hielden ze halt bij telkens een andere boer of boerin die dan spelenderwijs en interactief vertelde over zijn of haar stiel. Het gefonkel in de ogen en hun spontane reacties tijdens mijn verhaal gaven me een goed gevoel. Ik moest stiekem gniffelen toen een jongetje tegen me kwam zeggen: "Ik vond jou wel een goede juf, beter dan de mijne. En jij vertelt tenminste iets interessant." Het betekent zoveel meer, ze hebben geluisterd en gezien, geproefd en geroken waarover het gaat en dat zal hen ongetwijfeld beter bijblijven dan de zoveelste lesdag op de schoolbank. Na afloop eet ik samen met de andere deelnemers nog snel een verse pistolet met hesp van de varkensboer en proeven we net als de kids de soep van de witloofboer. Afsluiten doen we met vla en framboos. We praten na, maken grapjes en wisselen ervaringen uit maar reppen ons daarna weer snel naar huis. Het werk roept. Het was meer dan geslaagd en heel leuk om met collega's samen te zijn en dit te kunnen doen. We spreken af ons te engageren voor een volgende editie. "Ja, maar dit project is nu afgelopen. Het valt nog af te wachten of er opnieuw budget voor komt", roept de medewerkster van Boerenbond ons tot de orde. We delen dezelfde mening en zijn er allemaal heilig van overtuigd dat zulk een mooi, rijkelijk opvoedings- en beleevingsproject moet worden voortgezet omdat we toch wel schrokken van de onwetendheid en misverstanden die er leefden bij de kinderen, vaak van thuis uit opgepikt en meegegeven. Dus als wij het even voor het zeggen mochten hebben, dan zouden we pleiten voor een verplichte Boerendag in eigen dorp of regio voor de lagere scholen en dan liefst ook nog te voet of met de fiets bereikbaar. Want om op *de buiten* te kunnen wonen, moet je *de buiten* begrijpen en om in de stad te kunnen wonen moet je weten dat alles om daar in leven te blijven van *de buiten* komt. ■

Caroline heeft goede herinneringen aan de BinnenBijBoerendagen van juni.

Geen bedrijfsopvolging? Kom naar onze infosessie!

Dit najaar organiseert KBC Agro infosessies voor land- en tuinbouwbedrijven zonder bedrijfsopvolging. Tijdens de infosessie krijg je van onze Agro-experten een antwoord op je vragen, zoals: Is stoppen financieel haalbaar en wat zijn de fiscale gevolgen? Waar begin ik? En waarmee moet ik rekening houden? Wat zijn de opties voor mijn lopende pacht, landbouwgrond en bedrijfszetel? Wanneer start ik met successieplanning? Vraag nu je uitnodiging aan.

kbc.be/agro-infosessie

NOTEN
krakken

DOE MEE!

en word een échte Notenkrak

Cera roept iedereen op om deze herfst walnoten in te zamelen. Doe jij mee?

Vraag een **gratis raappakket** aan via de website van Cera en breng je walnoten **tussen 7 oktober en 11 november** binnen in een van meer dan **100 inzamelpunten**. Wie noten binnenbrengt, krijgt meteen een flesje Notenkrakkenolie van 20 ml cadeau. Ideaal voor heerlijke pasta's, dips en slaatjes!

Dankzij de walnoten zorgen we er samen voor dat mensen met een fysieke, mentale of sociale beperking in zorgateliers zinvol werk krijgen en creëren we extra inkomsten voor de ateliers.

Alle info op www.cera.coop/nl/notenkrakken

